

Brüssel, 11. detsember 2025
(OR. en)

16775/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0400 (COD)

ENER 678
CLIMA 600
CONSOM 305
TRANS 645
AGRI 711
IND 616
ENV 1386
COMPET 1344
FORETS 142
CODEC 2128
IA 232

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. detsember 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 1007 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 1007 final.

Lisatud: COM(2025) 1007 final

Brüssel, 10.12.2025
COM(2025) 1007 final

2025/0400 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses
loamenetluste kiirendamisega**

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Ettepaneku eesmärk on kiirendada loamenetlusi energiataristuprojektide, sealhulgas põhi- ja jaotusvõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade ning taastuenergiaprojektide puhul, et hõlbustada nende kiiret kasutuselevõttu. Kiire kasutuselevõtt on liidu jaoks ülioluline selleks, et liikuda edasi energiasüsteemi ümberkujundamisel kestlikumaks ja vähese süsinikuheitega energiasüsteemiks. Ettepanek on osa Euroopa elektrivõrgupaketist, mis kuulutati välja 2025. aasta alguses liidu konkurentsivõime kompassi¹ ja puhta tööstuse kokkuleppe² raames. 2025. aasta veebruaris esitatud [taskukohase energia tegevuskavas](#)³ märgiti samuti, et Euroopa elektrivõrgupaketti lisatakse seadusandlikud ettepanekud võrgu-, energiasalvestus- ja taastuenergiaprojektidega seotud loamenetluste kiirendamiseks. Ettepanekuga vastatakse ka Euroopa Ülemkogu 23. oktoobri 2025. aasta üleskutsele kaaluda uusi ettepanekuid kavandamis- ja loamenetluste ühtlustamiseks ja kiirendamiseks liikmesriikides⁴.

Aeglased ja keerukad loamenetlused, sealhulgas võrguga liitumiseks, on sidusrühmade sõnul üks peamisi tegureid, mis põhjustab energiaprojektide arendamisel viivitusi. Elektri põhivõrkude lõplik väljakujundamine võtab aega ligikaudu kümme aastat ja üle poole sellest ajast kulub loamenetlusele. 78 % avalikus konsultatsioonis osalenud vastajatest pidas loamenetlust peamiseks teguriks, mis takistab liidu võrgutaristu arengut energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalikul viisil. Taastuenergiaprojektile loa saamiseks võib sõltuvalt liikmesriigist ja kasutatavast tehnoloogiast endiselt kuluda kuni üheksa aastat. Energiasalvestite puhul võib loamenetlus sõltuvalt tehnoloogiast kesta ühest seitsme aastani. Maanteedel ja depoodes asuvate laadimisjaamade ehitamise või ümberkujundamise korral võib loamenetlus mõnes liikmesriigis kesta kuni kaks aastat. Loamenetluste aeglus on muu hulgas tingitud eri ametiasutuste vastuolulistest haldussüsteemidest, ametiasutuste ebapiisavast personalist, keskkonnamõju hindamise kestusest, üldsuse heakskiidu puudumisest, vähesest digitaliseeritusest ja andmete kättesaadavusest ning vaietest ja kohtuvaidlustest. Aeglased loamenetlused võivad negatiivselt mõjutada ka innovatsiooni kõnealusel sektoris ja kujutada endast kitsaskohta, mis ei võimaldada saavutada taastuenergia direktiivis sätestatud soovituslikku eesmärki, mille kohaselt peaks vähemalt 5 % uuest ülesseatud taastuenergiavõimsusest olema seotud uuendusliku taastuenergiatehnoloogiaga. Loamenetluste kiirendamine, sealhulgas taastuenergiaprojektide hübriidimise ning energiataristu renoveerimise ja ajakohastamise lubade puhul, peaks aitama edendada uuenduslikke lahendusi.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõime kompass“ (COM(2025) 30 final, 29.1.2025).

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“ (COM(2025) 85 final, 26.2.2025).

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Taskukohase energia tegevuskava „Energialiidu tõelise väärtuse ära kasutamine taskukohase tõhusalt toodetud puhta energia tagamiseks kõikidele eurooplastele“ (COM(2025) 79 final).

⁴ Euroopa Ülemkogu järeldused, 23. oktoober 2025.

Viimastel aastatel on liidu tasandil kehtestatud mõningaid uusi meetmeid taastuvenergiaprojektide ja teataval määral ka taristuprojektide puhul loamenetluste kiirendamiseks. 2022. aastal võeti erakorralise meetmena vastu nõukogu määrus taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristuprojektide loamenetluste kiirendamiseks,⁵ mida pikendati osaliselt 2023. aasta detsembris⁶ kuni 30. juunini 2025. Selles määruses kehtestati eeldus, et taastuvenergia arendamine pakub ülekaalukat avalikku huvi, sätestati teatavat liiki taastuvenergiatehnoloogia puhul loamenetluse tähtsajad ning võimaldati liikmesriikidel teatavatel tingimustel vabastada taastuvenergiaprojektid, samuti taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalikud energiasalvestusprojektid ja elektrivõrguprojektid, teatavatest keskkonnanõuetest. Lisaks kehtestati 2023. aastal muudetud taastuvenergiadirektiiviga⁷ taastuvenergiaprojektide lubade menetlemise terviklik uus raamistik, nähes ette lühemad tähtsajad ja lihtsamad eeskirjad. Peale selle hõlmab uus raamistik kaardistamiskohustusi ja kohustust määrata taastuvenergia eelisarendusalad, kus projektide keskkonnamõju on eeldatavasti väike, võimaldades sellistel aladel ellu viidavate projektide puhul lihtsustatud loamenetlust. Muudetud taastuvenergiadirektiiviga nähti ette ka võimalus luua vabatahtlikult taristuprojektide eelisarendusalasid, kus need projektid on teatavatel tingimustel keskkonnamõju hindamisest vabastatud.

Nende meetmete kehtestamine on andnud kohapeal mõningaid positiivseid tulemusi. Näiteks Saksamaa on ulatuslikult kohaldanud nõukogu määruses sätestatud meetmeid, täpsemalt vabatahtlikke meetmeid, tänu millele on loamenetlused oluliselt kiirenenud. 2024. aastal kiideti Saksamaal heaks ligikaudu 14–15 GW suurune täiendav maismaa tuuleenergia tootmise võimsus, mis tähendas 85 % kasvu võrreldes eelmise aastaga ja oli peaaegu võrdne kogu Euroopas samal aastal tuuleenergia tootmise uue ülesseatud võimsusega⁷⁷. Positiivset mõju võib täheldada ka muudetud taastuvenergiadirektiivi kohaste meetmete rakendamise puhul. Taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristuprojektide lubade kiiremat menetlemist käsitleva komisjoni soovitus ja juhenddokumendi rakendamise uuring⁸ näitab, et liikmesriigid on võtnud soovitusel rakendamiseks kokku 1 198 meetet, millest 901 ehk 75 % kõigist meetmetest on soovitusel kas mõõdukalt või tugevalt kooskõlas.

Vaatamata nõukogu määrusega ja muudetud taastuvenergiadirektiiviga kehtestatud meetmetele püsivad liikmesriikides lubade menetlemisel kitsaskohad ning projektide kiirema kasutuselevõtu edenemine ei ole kohapeal alati tuntav, nagu kinnitati ka energeetika ja elamumajanduse voliniku poolt 11. juunil 2025 loamenetluste teemal korraldatud dialoog rakendamise üle⁹.

See on tingitud mitmest tegurist. Esiteks ei käsitletud muudetud taastuvenergiadirektiivis täielikult kõiki lubade menetlemist ja taastuvate energiaallikate integreerimist aeglustavaid

⁵ Nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks (ELT L 335, 29.12.2022, lk 36).

⁶ Nõukogu 22. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2024/223, millega muudetakse määrust (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652.

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/834f011b-e464-11ef-be2a-01aa75ed71a1>.

⁹ Taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristu lubade menetlemist käsitlev dialoog rakendamise üle, volinik Jørgensen – Euroopa Komisjon, https://energy.ec.europa.eu/events/implementation-dialogue-permitting-renewable-energy-projects-and-related-infrastructure-commissioner-2025-06-11_et.

probleeme, nagu elektrivõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade lubade aeglane menetlemine, menetluste vähene digitaliseeritus ja vähene üldsuse heakskiit. Teiseks sisaldab muudetud taastuvenergiadirektiiv ainult mõningaid nõukogu määruse kohaseid meetmeid, kuid sellest on puudu mitu olulist meetet, mille kohaldamine on lõppenud, näiteks meetmed, millega laiendatakse taastuvenergiaprojektide prioriteetsust muude kui keskkonnaaspektide suhtes ja lihtsustatakse teatavate keskkonnaeeskirjade järgimist. Kolmandaks, kuigi asjakohaste loamenetlusi käsitlevate taastuvenergiadirektiivi sätete ülevõtmise tähtajad olid 2024. aasta juuli ja 2025. aasta mai, osutab kättesaadav teave, et liikmesriikide tulemused eeskirjade rakendamisel on erinevad ja kohaldamisel esineb puudusi. Kehtiva raamistiku täiemahuline rakendamine on käimas, kuid sidusrühmadelt saadud tagasiside näitab, et isegi liikmesriikides, kus kehtiv raamistik on üle võetud ja seda rakendatakse, esineb kitsaskohti, mis takistavad taastuvenergiaprojektidele kiiret lubade menetlemist ja nende projektide kasutuselevõttu. Seega ei ole projektide aeglast rakendamist põhjustavad pikad loamenetlused tingitud mitte ainult kehtiva raamistiku täieliku ja nõuetekohase rakendamise puudustest liikmesriikides, vaid ka probleemidest, mida ei ole liidu senises õigusraamistikus täiel määral käsitletud: pikalevenivatest keskkonnamõju hindamistest, üldsuse heakskiidu puudumisest, menetluste vähesest digitaliseeritusest, lube andvate riiklike asutuste ebapiisavatest ressurssidest, loamenetluses osalevate eri asutuste tegevuse koordineerimise mehhanismide puudumisest ning iga liiki energiasalvesteid ja laadimisjaamu käsitlevate eeskirjade puudumisest.

Energiataristu puhul puudub praegu liidu tasandil üldine lubade menetlemise kord. Üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitleva määrusega on kehtestatud liidu ühishuviprojektide ja vastastikust huvi pakkuvate projektide loetellu kantud taristuprojektidele lubade menetlemise eeskirjad, kuid see määrus ei reguleeri muid taristuvarasid. Vesiniku- ja vähese süsinikuheitega gaasi paketi¹⁰ raames vastu võetud gaasiturudirektiivis¹¹ kehtestati vesiniku- ja gaasivaradele lubade menetlemise üldnõuded, sealhulgas loamenetlused. Elektrivõrkude jaoks puudub aga Euroopa tasandi raamistik. Taskukohase energia tegevuskavas ja Draghi aruandes tunnustati vajadust suurendada energiataristu kasutuselevõttu, et kiirendada taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendada liidu elektrivõrkude vastupidavust ja vähendada energiakulusid. Ühtse Euroopa raamistiku puudumine kujutab endast puuduvat lüli selle vajaduse rahuldamisel. Seepärast ajakohastatakse käesoleva ettepanekuga elektriturudirektiivi kohast lubade menetlemise korda, kehtestades põhi- ja jaotusvõrgutaristu puhul nõuded, mis praegu puuduvad. Elektriturudirektiivi muudatustega kehtestati täiendavad nõuded, mis vajavad kajastamist gaasiturudirektiivis, nimelt lube andvate asutuste suutlikkusega, lisateabe päringute tähtaegadega, haldusotsuste vaikimisi heakskiitmisega ja digitaliseerimisega seotud nõuded.

Pikkade loamenetluste põhjuste hulgas on korduvalt nimetatud keskkonnamõju hindamist, mille läbiviimisel esineb kõige sagedamini viivitusi. Üldiselt on projektide (mitte ainult taastuvenergiaprojektide) keskkonnamõju hindamise keskmine kestus hinnanguliselt ligikaudu 20,6 kuud,¹² mis mõjutab suutlikkust pidada kinni muudetud taastuvenergiadirektiivis sätestatud loamenetluste tähtaegadest. Elektrivõrgupaketi teemal

¹⁰ Euroopa Komisjon, *energeetika, vesiniku- ja vähese süsinikuheitega gaasi pakett*, https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/hydrogen-and-decarbonised-gas-market_et.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1788, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme (ELT L, 2024/1788).

¹² „Collection of information and data on the implementation of the revised Environmental Impact Assessment (EIA) Directive (2011/92/EU) as amended by 2014/52/EU“, Milieu, COWI ja Eunomia lõpparuanne Euroopa Komisjonile, märts 2024, lk 25.

korraldatud avaliku konsultatsiooni¹³ käigus toetas enamik vastajatest keskkonnamõju hindamise lihtsustamist ja tõhustamist. Muudetud taastuvenergiadirektiiviga kehtestati sihipärased meetmed teatavate keskkonnakohustuste leevendamiseks, kuid taastuvenergiaprojektide kasutuselevõtu praegune olukord ja keskkonnamõju hindamise keskmine kestus nõuavad selles valdkonnas täiendavat sekkumist.

Puudulik loamenetluste tähtaegadest kinnipidamine liikmesriikide ametiasutuste poolt õhnestab muudetud taastuvenergiadirektiivi eesmärki lühendada loamenetluste kestust. Ebakindlus ja selgete eeskirjade puudumine taastuvenergiaprojektide ja muude huvide vaheliste konfliktide korral põhjustavad loamenetluste venimist ja kohtuvaidlusi. Väga väikeste projektide lubade menetlemist iseloomustab endiselt tarbetu bürokraatia, mis aeglustab nende projektide kasutuselevõttu, ning nende võrku ühendamisel esineb endiselt põhjendamatuid viivitusi. Rakendamise venimise üheks põhjuseks on endiselt ka ebatõhusad ja formaalsed üldsuse kaasamise protsessid, millest tulenev vastuseis viib vaiete ja kohtuvaidlusteni. Ühe peamise tegurina, mis põhjustab loamenetlustes viivitusi, nimetatakse korrapäraselt riiklike lube andvate asutuste piiratud ressursse. Lisaks hõlmavad taastuvenergiaprojektidega seotud loamenetlused sageli mitme nõutava loa hankimist, mille annavad välja eri asutused (samal ajal või järjestikku), ning koordineerimismehhanismide puudumine on oluline menetlusi aeglustav kitsaskoht. Taotluste menetlemiseks vajalikud digiressursid ei ole piisavalt välja arendatud ja ametiasutused ei kasuta neid piisavalt ning erinevate lube andvate asutuste poolt loamenetlustes kasutatavate eri digivahendite vähene integreeritus tekitab segadust ja ebatõhusust, mis pärsib õigusnormides ette nähtud tähtaegadest kinnipidamist. Asjakohaste keskkonna- ja geoloogiaandmete ebapiisav kättesaadavus võib projektiarendajatele olla takistuseks taastuvenergiaprojektide ning võrgu- ja salvestustaristu projektide jaoks keskkonnalubade taotluste ettevalmistamisel. Lisaks on muudetud taastuvenergiadirektiivi kohastel salvestusprojektide lubade menetlemise eeskirjadel kitsas kohaldamisala, mis hõlmab üksnes samas asukohas toimuvat salvestamist, mitte salvestamist üldiselt ega projektide hübriidimist, vaatamata nende üha olulisemale rollile süsteemi paindlikkuse tagamisel. Põhjendamatuid raskusi ja viivitusi tekitab ka ebaselgus seoses elektromobiilsuseks vajalikele laadimisjaamadele lubade menetlemisega. Ettepaneku eesmärk on kõrvaldada loamenetlustes ilmnunud kitsaskohad, mis mõjutavad taastuvenergiaprojekte ja energiataristut, nagu elektri- ja gaasivõrgud, energiasalvestid ja laadimisjaamad, mis on hädavajalikud taastuvenergia integreerimiseks energiasüsteemi, järgmiselt:

- 1) lühendades tähtaegu ja hoides ära tarbetud viivitused loamenetlustes;
- 2) lisades nõukogu määruse (EL) 2022/2577 sätteid sihipäraste muudatustega;
- 3) nähes ette täiendava sihipärase paindlikkuse keskkonnaeeskirjade kohaldamisel;
- 4) kehtestades liidu tasandil kohaldatava elektrivõrkude lubade menetlemise korra, mis põhineb gaasituru direktiivi kohasel gaasi- ja vesinikuvarade lubade menetlemise lähenemisviisil ning on kooskõlas taastuvenergiadirektiivi ja TEN-E määruse raamistikuga;
- 5) tagades üldise lubade menetlemise korra järjekindluse ELi tasandil, muutes vesinikuvarade suhtes kohaldatavat loamenetlust, et viia see kooskõlla elektritaristu suhtes kohaldatava loamenetlusega.

¹³ https://energy.ec.europa.eu/news/commission-collects-views-preparation-european-grids-package-2025-05-13_et.

Käesolev ettepanek sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/2001 (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta) piiratud ja sihipäraseid muudatusi, mis on rangelt vajalikud ettepaneku eesmärkide saavutamiseks. Direktiivi (EL) 2018/2001 võimalikud täiendavad muudatused jäävad käesoleva ettepaneku kohaldamisalast ja eesmärkidest täielikult väljapoole. Nende muudatuste vajalikkust võidakse asjakohasel juhul hinnata taastuenergia raamistikku käsitleva algatuse ettevalmistamisel järgmise kümnendi energialiidu paketi raames, nagu on osutatud komisjoni 2026. aasta tööprogrammi I lisas. Komisjon teeb kaasseadusandjatega konstruktiivset koostööd tagamaks, et käesolevat ettepanekut käsitlevas õigusloomeprotsessis säilitatakse täielikult ettepaneku peamine eesmärk moonutamata kujul.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek tuleneb komisjoni poolt taskukohase energia tegevuskavas¹⁴ võetud kohustusest esitada ettepanek Euroopa elektrivõrgupaketi kohta, mis koosneb seadusandlikest ja muudest kui seadusandlikest meetmetest, et muu hulgas lihtsustada taastuenergia tootmise, elektrivõrkude, salvestustaristu ning sõiduautode ja veokite laadimisjaamadega seotud loamenetlusi.

Ettepanek on kooskõlas ka muudetud taastuenergiadirektiivist tulenevate kehtivate loameetmete rakendamisega, sealhulgas nii nende ülevõtmise kontrollimise kui ka liikmesriikide abistamisega nende tõhusal rakendamisel. Selleks et tagada heade loamenetlustavade nõuetekohane rakendamine ja muudetud taastuenergiadirektiivi õigeaegne ülevõtmine, kehtestati Euroopa tuuleenergia tegevuskava raames terviklik meetmete kogum (rakenduskava „Accele-RES“) ja tugevdati seda veelgi. See hõlmab heade tavade vahetamist mitmesugustel foorumitel, kahepoolset toetust liikmesriikidele, taastuenergiadirektiivi rakendamiseks veebipõhise küsimuste ja vastuste vahendi loomist ja ajakohastamist, käimasolevat ülevõtmistööd, soovitude ja suuniste vastuvõtmist planeerimist, lubade menetlemist ja keskkonda käsitlevate õigusaktide kohta, liikmesriikide toetamist loamenetluste reformide elluviimisel tehnilise toe instrumendi raames, loamenetlustega seotud investeeringute ja reformide toetamist taaste- ja vastupidavusrahastu ning programmi LIFE puhtale energiale ülemineku 2024. ja 2025. aasta projektikonkursi raames. Vastavalt taskukohase energia tegevuskavas välja kuulutatule laiendab komisjon rakenduskava „Accele-RES“, kasutades täielikult ära lubade menetlemise teemalise eksperdirühma ja kooskõlastatud meetme CA-RES potentsiaali, tugevdades parimate tavade vahetamist ja takistuste kindlakstegemist, ajakohastades veebipõhiseid juhiseid lubade menetlemise kohta ja pakkudes abi tehnilise toe instrumendi kaudu.

Ettepanek on kooskõlas elektriturudirektiiviga, tuginedes lähenemisviisile, mida rakendatakse uute võimsuste loamenetluste puhul, ning kajastades vesiniku- ja vähese süsinikuheitega gaasi paketi¹⁵ loamenetluste puhul rakendatud lähenemisviisi, kasutades samal ajal võimalust veelgi kiirendada põhi- ja jaotusvõrkude uuendamise, moderniseerimise ja ajakohastamise projektide lubade menetlemist.

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Taskukohase energia tegevuskava „Energialiidu tõelise väärtuse ärakasutamine taskukohase tõhusalt toodetud puhta energia tagamiseks kõikidele eurooplastele“ (COM/2025/79 final).

¹⁵ Täpsemalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1788 (mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme) artiklis 8 (ELT L, 2024/1788).

Ettepanek on kooskõlas ka loamenetluste muudatustega, mis sisalduvad gaasiturudirektiivi pakettis, ja näeb ette üksnes järkjärgulised muudatused, mis ei tohiks mõjutada pakettis algselt sisaldunud meetmete ülevõtmist.

Samuti on ettepanek kooskõlas üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitleva määruse alusel välja valitud ühishuviprojektide ja vastastikust huvi pakkuvate taristuprojektide lubade menetlemise korraga. Nähes ette üldise korra varade puhul, mida ei valita välja kõnealuse määruse alusel, luuakse käesoleva ettepanekuga loamenetluste kiirendamise raamistik, mis põhineb üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitleva määruse alusel kindlaks määratud oluliste taristuprojektide suhtes kohaldataval rangemal raamistikul.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas roheleppe eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 55 % võrra, Euroopa kliimamäärusest tuleneva kohustusega saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus, puhta tööstuse kokkuleppe eesmärkidega tagada Euroopa tööstusele juurdepääs taskukohasele energiale, vähendada energiaarveid ning kiirendada puhta energia kasutuselevõttu ja üleminekut puhtale tootmisele, sealhulgas peamise tulemusnäitajaga, mille kohaselt tuleks kuni 2030. aastaks igal aastal üles seada 100 GW taastuvelektri tootmisvõimsust.

Draghi aruandes¹⁶ kutsuti üles lihtsustama ja ühtlustama loa- ja haldusmenetlusi ning rakendama piiriülese taristu arendamisel liidu ja liikmesriikide vahel koordineeritud strateegilist lähenemisviisi. Nõukogu kutsus komisjoni üles esitama ettepanekut võrgu planeerimise ja kasutuselevõtu tugevdatud raamistiku kohta, mis on kooskõlas liidu eesmärkidega. Oma 16. juuni 2025. aasta järeldustes¹⁷ kutsus nõukogu komisjoni üles esitama elektrivõrgupaketti, mis sisaldab meetmeid, mille eesmärk on muu hulgas lihtsustada liidu võrgueeskirju, integreerida liidu, piirkonna ja riigi tasandi vajadused, tagada projektide elluviimine ja töötada välja tõhusad kulude jagamise mehhanismid piiriüleste ühishuviprojektide jaoks, ning hindama vajadust täiendavate seadusandlike ettepanekute järele, et kiirendada energiataristu lubade menetlemist.

Ettepanek võtta vastu määrus keskkonnamõju hindamise kiirendamise ja sujuvamaks muutmise kohta võeti vastu [xxxx]¹⁸. Ettepanekus on esitatud rida meetmeid kavade, programmide ja projektide keskkonnamõju hindamist käsitlevate keskkonnaalaste õigusaktide lihtsustamiseks seoses digitaliseerimise, andmete juurdepääsu, avalike konsultatsioonide tõhustamise ja kohtuvaidlustega. Elektrivõrgupaketi raames keskkonnaalaste õigusaktidega seoses kavandatud meetmed on suunatud taastuvenergia- ja taristuprojektidele ning need on kooskõlas üldiste lihtsustamismeetmetega, mis on esitatud ettepanekus võtta vastu määrus keskkonnamõju hindamise kiirendamise ja ühtlustamise kohta.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb kahel õiguslikul alusel:

¹⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059.

¹⁷ Euroopa Liidu Nõukogu, 10279/25.

¹⁸ [viide määrusele keskkonnamõju hindamise kiirendamise kohta]

– Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 194 lõige 2, milles on sätestatud õiguslik alus ettepanekute tegemiseks meetmete kohta, mille eesmärk on arendada uusi ja taastuvaid energiaallikaid ning tagada energiaturu toimimine, mis on ELi toimimise lepingu artikli 194 lõike 1 punktides c ja a sätestatud liidu energiapoliitika eesmärgid.

See õiguslik alus on vajalik taastuenergiadirektiivi, elektriturudirektiivi ja gaasiturudirektiivi muutmiseks.

– ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1, mis on liidu keskkonnapoliitika õiguslik alus. See õiguslik alus on vajalik konkreetsetes liidu keskkonnaeeskirjades sihipäraste kohanduste tegemiseks, et kiirendada taastuenergia- ja energiataristuprojektide loamenetlusi.

Käesolevas ettepanekus esitatud meetmed on seotud eespool nimetatud valdkondadega. Nende eesmärk on edendada taastuenergia kiiremat kasutuselevõttu ja integreerimist, kiirendades taastuenergia tootmise, põhi- ja jaotusvõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade projektidega seotud loamenetlusi. Loamenetluste lihtsustamisele ja kiirendamisele suunatud elementide raames puudutavad meetmed ka keskkonnamõju hindamise eeskirju.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kavandatud muudatuste eesmärk on hõlbustada taastuenergia integreerimist energiasüsteemi, lihtsustades ja lühendades taastuenergia tootmise ning põhi- ja jaotusvõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade projektidega seotud loamenetlusi. Kavandatud muudatused on kooskõlas **subsidiarsuse** põhimõttega, kuna liidu tasandi meetmed aitavad selle eesmärgi saavutamisele tulemuslikumalt kaasa kui riigi tasandi meetmed.

Vajadus ELi tasandi meetmete järele

ELi energiaeesmärkide saavutamine ilma ELi tasandil võetavate täiendavate meetmeteta taastuenergia kasutuselevõtuks ei oleks kulutõhus. Vaja on ELi lähenemisviisi, et pakkuda liikmesriikidele õigeid stiimuleid koordineeritult kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist energiatõhusamaks, peamiselt taastuenergiat tootvatel energiaallikatel põhinevaks energiasüsteemiks. Muudetud taastuenergiadirektiiv juba sisaldab sätteid taastuenergiat tootvatel energiaallikatel, samas asukohas paiknevate energiasalvestite ja nendega seotud võrkude lubade menetlemise kohta. Lisaks sisaldab gaasiturudirektiiv juba loamenetlusi käsitlevat sätet, millega on kehtestatud gaasi- ja vesinikuvaradele lubade andmise nõuded. Ka elektriturudirektiiv sisaldab loamenetlusi käsitlevat sätet, kuid see hõlmab ainult uue võimsusega seotud menetlusi. Selle reguleeriva raamistiku edasiseks täiustamiseks koordineeritud viisil on vaja ELi meetmeid, millega kiirendatakse taastuenergiat tootvatel energiaallikatel, võrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamadega seotud loamenetlusi ning tagatakse liikmesriikidevaheline kooskõla ja energialiidu hea toimimine. Kuna liikmesriikide energiapoliitika on erinev, on ELi tasandi meetmetel, mida toetab tugev juhtimisraamistik, suurem tõenäosus saavutada ELi kliimaeesmärk ja vajalik taastuenergia suurem kasutuselevõtt kui üksnes riigi või kohaliku tasandi meetmetel.

ELi lisaväärtus

ELi meetmed, mida võetakse taastuenergia valdkonnas muudetud taastuenergiadirektiivi alusel ning elektrivõrkude valdkonnas elektriturudirektiivi ja gaasiturudirektiivi alusel,

annavad lisaväärtust, sest need on tõhusamad ja tulemuslikumad kui üksikute liikmesriikide meetmed, vältides killustatud lähenemisviisi ja käsitledes liidu energiasüsteemi ümberkujundamist koordineeritud viisil. Nende meetmetega vähendatakse kasvuhooenergiaasjade netoheidet ja saastust, kaitstakse elurikkust, kasutatakse ära siseturu eeliseid ning mastaabisäästust ja Euroopa tasandi tehnikaalasest koostööst saadavat kasu ning tagatakse investeerimiskindlus kogu ELi hõlmava õigusraamistikuga. ELi tasandi meetmetega, millele lisanduvad liikmesriikide meetmed, on võimalik kõrvaldada mitu avaliku ja erasektori investeeringuid pärssivat takistust, täiendades ja tugevdades riiklike ja kohalike meetmeid.

Ettepaneku eesmärki ei oleks võimalik samas ulatuses saavutada riiklike meetmetega. Samal ajal antakse ettepanekuga liikmesriikidele ulatuslik kaalutusõigus oma loamenetluste raamistiku üksikasjade reguleerimiseks. Kuigi ettepanek hõlmab ülalt-alla-lähenemisviisi, säilitab ja tugevdab see ka pädevust liikmesriikide tasandil, mistõttu komisjon leiab, et see on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas.

- **Proportsionaalsus**

Algatus on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. Võttes arvesse jätkuvat geopoliitilist olukorda, mille on põhjustanud Venemaa sissetung Ukrainasse, ning vajadust suurendada energiapuudust ja ELi konkurentsivõimet, on selge vajadus täiendavate meetmete järele, millega kiirendada taastuvate energiaallikate ning sellest tulenevalt elektrivõrkude, vesinikutootmisrajatiste ja vesinikusüsteemitaristu kasutuselevõttu. Kavandatud meetmed aitavad tõhusalt parandada energiataristu, taastuenergia, energiasalvestite ja laadimisjaamade kiiremat ja sihipärasemat arendamist, tekitamata võrguettevõtjatele/projektiarendajatele, liikmesriikidele, riikide reguleerivatele asutustele ega Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile märkimisväärseid kulusid. Ettepanekus saavutatud tasakaalu kohustuste ja liikmesriikidele eesmärkide saavutamiseks jäetud paindlikkuse vahel peetakse asjakohaseks, võttes arvesse vajadust saavutada 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa kliimamääruses sätestatud kliimanetraalsuse eesmärk ning pakulist vajadust vähendada nii liidu energiasõltuvust kui ka energiahindu.

Direktiivi (EL) 2018/2001 muutmise käesolevas ettepanekus kirjeldatud viisil piirdub sellega, mida peetakse vajalikuks taastuenergia tootmise, põhi- ja jaotusvõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade projektidega seotud loamenetluste edasiseks lihtsustamiseks ja tõhustamiseks ning taastuenergia kasutuselevõtu ja integreerimise kiirendamiseks. Taristu planeerimise puhul piirduvad direktiivi (EL) 2019/944 muudatused üheainsa artikliga, mis on tihedalt seotud kogu liidu hõlmava kümneaastase võrgu arengukavaga ja seega vastavate muudatustega üleeuroopalise energiavõrke (TEN-E) käsitlevas määruses. Muudatuste eesmärk on täpsustada seoseid direktiivi ja üleeuroopalise energiavõrke (TEN-E) käsitleva määruse vahel ning viia sõnastus kooskõlla gaasipaketiga (direktiiv (EL) 2024/1788) tehtud muudatustega.

Kõigi kaalutud variantide puhul hõlmas mõjuhindang (jaotis 7.4) ka eraldi proportsionaalsust käsitlevat osa. Ettepanek põhineb 2. poliitikavariandil, mida peetakse probleemi laadiga proportsionaalseks, kuna see keskendub praeguste protsesside sujuvamaks muutmisele ja sellega pakutakse välja uued sisulised vahendid, mida peetakse käesoleva algatuse eesmärkide saavutamiseks tõhusaks.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on direktiiv, millega muudetakse järgmisi direktiive:

- direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta; ettepanekuga tugevdatakse kõnealuse direktiivi sätteid, mis käsitlevad lubade menetlemist (artiklid 2, 15c, 15d, 16 ja 17);
- direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta; ettepanekuga tugevdatakse loamenetlusi käsitlevat sätet (artikkel 8) sihipäraste loamenetluse kiirendamise meetmetega ning kehtestatakse meetmed alternatiivlahenduste kindlakstegemiseks ja hüvitusmeetmete rakendamiseks direktiividega 92/43/EMÜ, 2000/60/EÜ ja 2009/147/EÜ ette nähtud erandi kohaldamisel (artikkel 8a);
- direktiiv (EL) 2024/1788, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme; ettepanekuga tagatakse kooskõla selle direktiivi loamenetlusi käsitlevate sätete (artikkel 8) ja direktiivi (EL) 2019/944 vastavate sätete vahel.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Kuna kavandatud muudatused on laadilt sihipärased ja direktiivi (EL) 2018/2001 muudeti hiljuti, 2023. aastal, ei olnud järelhindamise läbiviimine teostatav. Mõjuhindangusse lisati rakendamisaruanne, milles keskendutakse peamistele lubade menetlemist käsitlevatele sätetele, mis on ka käesoleva ettepaneku osaks. Liikmesriigid pidid selle direktiivi sätteid planeerimise ja lubade menetlemise kohta üle võtma peamiselt 2024. aasta juuliks, kuid ka 2025. aasta maiks (artiklid 15b, 15c ja 16a), ning taastuenergia eelisarendusalade määramise tähtpäevaks määrati 21. veebruar 2026. Seetõttu sisaldab aruanne käimasolevate kontaktide kaudu kogutud teavet loamenetlus raamistiku ülevõtmise ja rakendamise esialgsete tulemuste kohta. Sidusrühmadelt saadud tagasiside näitab, et isegi liikmesriikides, kus olemasolev raamistik on üle võetud ja seda rakendatakse, esineb endiselt kitsaskohti, mis takistavad lubade kiiret menetlemist ja projektide kiiret kasutuselevõttu. Seepärast puudutavad kavandatud meetmed peamiselt küsimusi, mida 2023. aasta muudatusega ei käsitletud või käsitleti ainult osaliselt, täiendades seega olemasolevaid meetmeid, kusjuures enamikul juhtudel tehakse kehtivas raamistikus vaid piiratud muudatusi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega korraldas komisjon 13. maist kuni 5. augustini 2025 veebisaidil „Avaldage arvamust!“ põhjaliku veebipõhise avaliku konsultatsiooni. Konsultatsioon hõlmas järgmisi teemasid: i) üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitleva määruse üldine toimimine, ii) ELi taristu planeerimine, iii) elektrivõrkude planeerimine riiklikul tasandil, iv) elektrivõrkude vastuvõtuvõimsus, v) loamenetlus, vi) investeeringud võrgutaristusse, vii) tarneahelad, viii) digitaliseerimine ja vastupanuvõime ning ix) lihtsustamine.

Konsultatsiooni käigus saadi kokku 197 vastust. Lisaks saadi konsultatsiooni käigus spetsiaalse e-posti aadressi kaudu 2 e-kirja. Avaliku konsultatsiooni käigus saadi igale valikvastustega küsimusele 197 vastust, mis tähendab, et iga vastaja vastas igale küsimusele. Mõne küsimuse puhul paluti vastajatelt väljendada väidetega nõustumise või mittenõustumise määra viiepunktilisel skaalal. Skaala oli järgmine: i) üldse ei nõustu; ii) mõningal määral ei

nõustu; iii) olen neutraalsel seisukohal; iv) mõningal määral nõustun; v) nõustun täielikult. Võimalik oli kasutada ka varianti „ei oska öelda“.

Umbes kolmandik vastajatest (34 %; 36 % ettevõtjatest, 37 % ettevõtjate ühendustest, 14 % vabaihendustest, 10 % avaliku sektori asutustest) teatas, et üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitleva määruse loamenetlusi käsitlevad sätted ei ole selged ja neid ei ole lihtne rakendada, 16 % oli neutraalsel seisukohal ja 34 % ei osanud vastata. Valdav enamik (83 %) vastajatest (92 % ettevõtjatest, 83 % ettevõtjate ühendustest, 29 % vabaihendustest, 70 % avaliku sektori asutustest) toetas keskkonnamõju hindamise lihtsustamist ja tõhustamist (ainult 5 % oli neutraalsel seisukohal ja 5 % ei osanud vastata). Samuti nõustus 82 % vastajatest (83 % ettevõtjatest, 81 % ettevõtjate ühendustest, 79 % vabaihendustest, 80 % avaliku sektori asutustest), et loamenetlused tuleks täielikult digitaliseerida (ainult 7 % oli neutraalsel seisukohal ja 9 % ei osanud vastata). Lisaks nõustus 77 % vastajatest (78 % ettevõtjatest, 85 % ettevõtjate ühendustest, 50 % vabaihendustest, 70 % avaliku sektori asutustest), et võrkude lubade menetlemise tähtaegu tuleks lühendada või et tähtaegade puudumise korral tuleks need kehtestada, kusjuures ainult 7 % oli neutraalsel seisukohal ja 9 % ei osanud vastata.

Peale selle nõustus 64 % vastajatest, et energiasalvestite puhul tuleks loamenetlusi lihtsustada (59 % ettevõtjatest, 81 % ettevõtjate ühendustest, 50 % vabaihendustest, 70 % avaliku sektori asutustest), kusjuures 13 % oli neutraalsel seisukohal ja 18 % ei osanud vastata. Veidi rohkem vastajaid (69 %) toetas jaotusvõrguprojektide, väikesemahuliste taastuvenergiaprojektide ning kasutusotstarbe muutmise, renoveerimine ja ajakohastamise loamenetluste lihtsustamist (67 % ettevõtjatest, 80 % ettevõtjate ühendustest, 50 % vabaihendustest, 60 % avaliku sektori asutustest), samas kui 8 % oli neutraalsel seisukohal ja 19 % ei osanud vastata. Lisaks nõustus 71 % vastajatest, et hübriidprojektide (mis ühendavad eri liiki tehnoloogiat, sealhulgas salvestamist) ja muude uuenduslike lahenduste loamenetlusi tuleks lihtsustada (72 % ettevõtjatest, 85 % ettevõtjate ühendustest, 43 % vabaihendustest, 60 % avaliku sektori asutustest), kusjuures 11 % oli neutraalsel seisukohal ja 14 % ei osanud vastata.

Samal ajal peeti kaks avalikku dialoogi rakendamise üle; volinik Jessika Roswalli korraldatud dialoog oli pühendatud keskkonnamõju hindamisele ja lubade menetlemisele¹⁹ ning volinik Jørgenseni korraldatud dialoog käsitles taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristu lubade menetlemist²⁰. Mõlemas dialoogis osutasid sidusrühmad vajadusele lihtsustada loamenetlust, eelkõige seoses keskkonnamõju hindamisega, samuti vajadusele suurendada jõupingutusi kehtivate ELi õigusaktide rakendamiseks ja heade tavade levitamiseks. Volinik Jørgenseni korraldatud dialoogis rakendamise üle toodi esile ka vajadus **menetlusi veelgi lihtsustada** (eelkõige väikesemahuliste projektide, salvestamise ja ajakohastamise puhul), laiendada **ülekaaluka avaliku huvi** põhimõtet, teha **sihipäraseid erandeid** konkreetsetest ELi õigusnormidest, kiirendada loamenetluste **digitaliseerimist** ja muuta **andmed kättesaadavamaks**.

Hiljutises piirkondade ja linnade olukorda käsitlevas aruandes²¹ toodi piirkondade ja linnade ühe nõudmisena esile taastuvate energiaallikate lubade kiirem menetlemine, kusjuures õigeaegse kasutuselevõtu ühe peamise järelejäänud takistusena nimetasid linnad ja piirkonnad haldusviivitusi. Samal ajal palusid linnad ja piirkonnad töötada välja kogu ELi hõlmava

¹⁹ [Keskkonnamõju hindamist ja lubade menetlemist käsitlev dialoog rakendamise üle – keskkond.](#)

²⁰ [Taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristu lubade menetlemist käsitlev dialoog rakendamise üle, volinik Jørgensen – Euroopa Komisjon.](#)

²¹ Euroopa Regioonide Komitee, „Piirkondade ja linnade olukorda käsitlev ELi 2025. aasta aruanne“ (oktoober 2025): [The State of Regions and Cities in the European Union | European Committee of the Regions](#)

ühtlustatud digitaalse lubade menetlemise süsteemi, mis nende arvates vähendaks bürokraatiat ja toetaks kiiremat heakskiitmist kohalikul tasandil, mis kajastab komisjoni ettepanekut loamenetluste edasise digitaliseerimise ja tsentraliseerimise kohta.

Need vastused kinnitasid vajadust võtta meetmeid loamenetluste lihtsustamiseks ja kiirendamiseks. Saadud tagasiside kajastub hästi käesolevas ettepanekus, mis käsitleb eespool nimetatud küsimusi, mille puhul suur osa vastajatest osutas loamenetluste lihtsustamise, kiirendamise ja digitaliseerimise vajadusele.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon kasutas analüüsi tegemiseks eri teabekanaleid. Mõjuhinnangule lisatud rakendamisarunde koostamiseks tehti dokumendipõhine õiguslik ja poliitiline analüüs. Esiteks võttis komisjon teadmiseks liikmesriikide kogemused lubade menetlemist käsitlevate taastuvenergiadirektiivi sätete rakendamisel, mille kohta koguti teavet 2023. aasta aprillis avaldatud spetsiaalse uuringu „Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)“ („Tehniline tugi taastuvenergiapoliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks – taastuvenergiarajatistega seotud loa- ja haldusmenetluste lihtsustamine“)²² kaudu. Asjakohaste seadusandlusega seotud dokumentide kõrval oli peamiseks allikaks komisjoni enda töö seoses loamenetlust käsitlevate muudetud taastuvenergiadirektiivi sätete rakendamisega, sealhulgas ülevõtmise kontrollide kaudu. Ülevõtmise kontrollide edenemisest tehti 2025. aasta juunis kokkuvõtte esimeses eduaruandes, mis esitati komisjonile kehtiva erilepingu „Õigusabi liikmesriikide poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta muutmisdirektiivi (EL) 2023/2413 ülevõtmise kontrollimiseks“ raames. Lisaks tehti analüüsis kokkuvõtte käimasoleva uuringu „Monitoring progress of measures to streamline permit-granting procedures under revised RED and Emergency Regulation and development of permitting-related KPIs“ („Muudetud taastuvenergiadirektiivi ja erakorralise määruse alusel loamenetluste tõhustamise meetmete edenemise jälgimine ning loamenetlusega seotud peamiste tulemusnäitajate väljatöötamine“) tulemustest ja esimesest vahearuandest, mis esitati komisjonile 2025. aasta juulis, samuti uuringust loamenetluste kiirendamist käsitleva komisjoni soovitus rakendamise jälgimise kohta²³. Aruannet täiendasid taastuvenergiaprojektide lubade menetlemise eksperdirühma kuuel koosolekul ja ühel sidusrühmade üritusel alates 2023. aasta aprillist peetud arutelude tulemused, taastuvenergiadirektiiviga seotud kooskõlastatud tegevuse (CA-RES²⁴) raames loamenetlusi käsitlevate sätete rakendamisele pühendatud arutelude tulemused ning 2025. aasta juunis volinik Jørgenseni korraldatud, taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristu lubade menetlemist käsitleva rakendusdialoogi²⁵ järeldused. Lisaks hinnati energiataristute puhul kohaldatavaid loamenetlusi komisjoni tellitud ja 2025. aasta alguses avaldatud uuringu „Study on national permit granting process applicable to energy transmission infrastructure projects with a focus on projects of common interest and projects of mutual interest under Chapter III of Regulation (EU) 2022/869“ („Uuring põhivõrgutaristu projektide puhul kohaldatavate

²² Lõpparuanne: „[Technical support for RES policy development and implementation – simplification of permission and administrative procedures for RES installations \(RES Simplify\)](#)“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus.

²³ Euroopa Komisjon: energeetika peadirektoraat, COWI, Eclareon ja Prognos, „Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects – Final report“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/2257747>.

²⁴ www.ca-res.eu

²⁵ Vt joonealune märkus 18.

riiklike loamenetluste kohta, keskendudes määruse (EL) 2022/869 III peatüki kohastele ühishuviprojektidele ja vastastikust huvi pakkuvatele projektidele²⁶ raames. Uuringus tehti kindlaks puudused, mis tuleb kõrvaldada, et hõlbustada oluliste taristuprojektide õigeaegset kasutuselevõttu toetava ühtse ja tõhusa loamenetlusraamistiku loomist, sealhulgas keskkonnamõju hindamise, menetluste selguse ja üldsuse heakskiiduga seotud puudused.

- **Mõjuhinnang**

Käesoleva ettepaneku kohta koostati mõjuhinnang ja õiguskontrollikomiteelt saadi märkustega positiivne arvamus (RSB/RM/cdd – rsb(2025)9584707).

Hinnati kolme varianti (vt allolevat tabelit).

Lühendada ja lihtsustada loamenetlusi energiataristu-, taastuvenergia- ja energiasalvestusprojektide ning laadimisjaamade puhul	C.1	Kehtivate õigusaktide rakendamise toetamine ja suuniste väljaandmine
	C.2	Sihipärased seadusandlikud muudatused loamenetluse kiirendamiseks
	C.3	Tsentraliseeritud kogu ELi hõlmav loamenetluste koordineerimise kord teatavate suuremahuliste energiataristuprojektide puhul („28. režiim“)

Meede C.2, mis on eelistatud variant ja millel käesolev ettepanek põhineb, hõlmab seadusandlike muudatusi, mille eesmärk on veelgi kiirendada ja lihtsustada loamenetlusi piiriüleste ja riigisiseste põhivõrkude ning kohalike jaotusvõrkude, taastuvenergia- ja energiasalvestusprojektide ning laadimisjaamade puhul. Need muudatused võiksid hõlmata järgmist: 1) ELi tasandi raamistiku loomine elektrienergia jaotus- ja põhivõrkude, energiasalvestite ning laadimisjaamade projektidele lubade kiiremaks menetlemiseks, sealhulgas vesinikutaristu lubade menetlemist käsitlevate ELi tasandi sätetega vastavusse viimine ja nende sätete täiendav tugevdamine; 2) muudetud taastuvenergiadirektiivis muudatuste tegemine ning 3) energiavarade suhtes kohaldatavate keskkonnamõju hindamiste lihtsustamine ja tõhustamine; teatavate projektide vabastamine teatavatest hindamistest või hindamise elementidest nende projektide omaduste tõttu.

Praeguse olukorra jätkumise variant jäeti varases etapis kõrvale, sest selle korral jääksid tuvastatud probleemid püsima või isegi suureneksid, takistades seega kindlaksmääratud eesmärkide saavutamist. Mõju, tõhususe, sidususe, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse seisukohast peeti 2. varianti 1. ja 3. variandist paremaks. Kindlaks tehti alljärgnevalt kirjeldatud mõjud.

Majanduslik mõju

²⁶ Euroopa Komisjon: energeetika peadirektoraat, Milieu, Bruggeman, V., Vona, L., Moreira, G. jt, „*Study on national permit granting process applicable to energy transmission infrastructure projects with a focus on projects of common interest and projects of mutual interest under Chapter III of Regulation (EU) 2022/869 – Overview report*“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/2566900>.

Taastuenergiaprojektide, elektrivõrkude ning energiasalvestite ja laadimisjaamade arendamise eesmärgil konkreetseid lühemaid tähtaegu ja lihtsamaid menetlusi hõlmava selge raamistiku loomise kaudu lühendaks ettepanek projektide elluviimiseks kuluvat aega ja tooks seega majanduslikku kasu. Seda järelust toetavad loamenetluste kiirendamiseks erakorralise määrusega kehtestatud siduvate ja valikuliste meetmete rakendamisel saadud kogemused. Saksamaa on selles määruses sätestatud meetmeid laialdaselt kasutanud, tänu millele on lubade menetlemine oluliselt kiirenenud. Projektide elluviimise viivituste vähendamine peaks tooma kasu elektri hulgihindade üldise languse näol ja suurendama üldist heaolu.

Konkurentsivõime

Kui Euroopal õnnestuks planeerimis- ja loamenetlusi märkimisväärselt lühendada, saaks ta lisaks otsese majandusliku kasu saavutamisele parandada ka oma konkurentsipositsiooni otseste konkurentide suhtes, näiteks tööstuse kulutõhusa elektrifitseerimise kaudu.

Digitaliseerimine

Ettepaneku kohaselt peaksid liikmesriigid digivahendite integreerimise kaudu oma loamenetlusi täiendavalt digitaliseerima, looma platvorme ja neid asjakohaste andmetega pidevalt ajakohastama ning täiendama oma töötajate oskusi uute digielementidega toimetulemise tagamiseks.

Halduskoormus

Ettepaneku kohased meetmed eeldavad riiklike ja kohalike ametiasutuste rakendustegevust, eelkõige seoses järgmisega: lube andvate asutuste varustamine töötajate, oskuste ja vahenditega, mis on vajalikud selleks, et tulla toime kasvava arvu loataotlustega, loamenetlustähtaegade lühenemisega ja loamenetluste lihtsustamisega teatavate projektide ja ajakohastamise puhul, digiplatvormide ja -vahendite loomine loamenetlusteks, tulu jaotamise kavade väljatöötamiseks seoses üldsuse osalemisega taastuenergiaprojektides ning uuteks ühtseteks menetlusteks elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristu jaoks üldiselt ning energiasalvestite ja laadimisjaamade jaoks, mida muudetud taastuenergiadirektiiv ei hõlma. Seda lühiajalist kulumõju korvaks aga kokkuhoid, mis saavutatakse keskpikas ja pikas perspektiivis tänu sujuvamatele, lihtsamatele ja kiirematele menetlustele.

Sotsiaalne mõju

Ettepanek hõlmab lisameetmeid, millega tugevdatakse üldsuse varajast ja tõhusat kaasamist ning edendatakse üldsuse toetust taastuenergiaprojektidele. Need meetmed sisaldavad otseselt sätteid, mille eesmärk on suurendada üldsuse osalemist ja seega taastuenergiaprojektide ühiskondlikku heakskiitu. Vaadates läbi praegused meetmed, mis on seotud üldsuse heakskiiduga taastuenergiaprojektidele, saab komisjon hinnata võimalust kehtestada tarbijatele otsest või kaudset kasu toovaid meetmeid, nagu tulu jaotamise kavad ja töökohtade loomine.

Keskkonnamõju

Energiataristute, eelkõige elektrivõrkude arendamise tagamine on oluline selleks, et suurendada energiaallikate kogumisse integreeritava taastuenergia osakaalu, vältides piirangutest tulenevat keskkonnakahju. Taastuvate energiaallikate integreerimine võimaldab vähendada fossiilkütuste kasutamist ning seeläbi vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja seega käsitleda bioloogilise mitmekesisuse vähenemise kahte peamist põhjust, milleks on

kliimamuutused ja õhusaaste. Ettepanek sisaldab meetmeid, mis on suunatud loamenetluste kiirendamisele ning seeläbi kiiremale ja laialdasemale kasutuselevõtule, mis on seotud suurema ruumikasutusega ja mõjutab seega keskkonda, kuid nendega ei alandata keskkonnakaitse taset.

Looduslikule ja tehiskeskkonnale avalduv asjakohane mõju ulatub kasvuhoonegaaside heitest ja muu kui CO₂ heitest kaugemale. See mõju sõltub suuresti kasutatavast tehnoloogiast ja varade asukohast ning ümbritseva loomastiku ja taimestiku keskkonnaseisundist. Seda mõju vähendatakse kavandatud meetmete ülesehituses sisalduvate kaitsemeetmete kaudu.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek ei ole seotud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga, kuid see sisaldab meetmeid, mis avaldavad lihtsustamise ja suurema tõhususe näol positiivset mõju, nagu loamenetluste tähtaegade lühendamine, protsessi lihtsustamine, kehtiva raamistiku täpsustamine ja projektiarendajate halduskoormuse vähendamine. Ettepanek on internetivalmis ja sobib nii füüsilise kui ka digikeskkonna jaoks. See hõlmab meetmeid, millega edendatakse loamenetluste digitaliseerimist ning asjakohaste hindamiste ja lubade andmiseks vajalike keskkonnavalaste andmete ja teabe kogumist ja levitamist. Digivahendid on ette nähtud ka menetluste tsentraliseerimiseks, et hõlbustada kodanike ja ettevõtete juurdepääsu. Kõigi nende digilahenduste puhul võetakse arvesse andmekaitse ja küberturvalisuse küsimusi kooskõlas ELi üldise poliitikaga.

- **Põhiõigused**

Mis puudutab kooskõla põhiõiguste hartaga, siis käesoleva läbivaatamise üldeesmärk on lihtsustada ja ühtlustada loamenetlusi energiataristu, näiteks elektrivõrkude, energiasalvestite ja laadimisjaamade ning taastuvenergiaprojektide puhul, et suurendada taastuvenergia integreerimist ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet. See on täielikult kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 37, mille kohaselt tuleb kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine integreerida liidu poliitikasse ning tagada kestliku arengu põhimõtte kohaselt.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekuga ei kaasne ELi eelarvele lisakulusid. Ette on näha vaid mõningaid eelarvevajadusi, mis on seotud ülevõtmise kontrolli toetavate uuringutega.

Ettepanekuga muudetakse kehtivat direktiivi taastuvenergia edendamise kohta, mistõttu hinnangulised haldusmõjud ja -kulud liikmesriikides on mõõdukad, kuna enamik vajalikke struktuure ja eeskirju on juba olemas. Liikmesriikidel tuleb kanda kulusid, et täita uut kohustust luua kõigi vajalike lubade jaoks tsentraliseeritud digiplatvorm ja määrata vahendaja, kuid need investeeringud vähendavad aja jooksul halduskulusid ja töökoormust. Lisaks peaks menetluste üldine tõhustamine tooma liikmesriikidele kaasa märkimisväärse kulude kokkuhoiu. Seejuures tuleb arvesse võtta ka seda, et võimalikud taastuvenergia kasutuselevõtu ja integreerimise edasise suurenemisega seotud kulud tasakaalustatakse muu majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse kasuga, nagu suurem varustuskindlus, mis tuleneb kolmandatest riikidest imporditavate fossiilkütuste asendamisest, ja suurem vastupanuvõime välismõjudele, aidates samal ajal kaasa CO₂ sidumisele ja õhusaaste vähendamisele.

Käesoleva ettepanekuga muudetakse ka kehtivaid direktiive, mis käsitlevad keskkonnamõju hindamist ning looduslike elupaikade, loodusliku linnustiku ja muu eluslooduse kaitset. Loodusliku linnustiku, looduslike elupaikade ja muu eluslooduse kaitset käsitlevate

direktiivide muutmisega ei kaasne kulusid. Keskkonnamõju hindamise muudatustega seoses tulenevad mõningad kulud meetmest, mis hõlmab kõiki asjakohaseid keskkonnavalaseid andmeid ja teavet sisaldava andmebaasi nõuet, kuid mõnes liikmesriigis on sellised andmebaasid juba olemas. Ülejäänud muudatuste puhul hinnatakse haldusmõju ja -kulusid seega mõõdukaks, kuna enamik vajalikke struktuure ja eeskirju on juba olemas.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Pärast seda, kui kaasseadusandjad on selle muutmisdirektiivi vastu võtnud, võtab komisjon ülevõtmisperioodil alljärgnevat meetmeid, et hõlbustada direktiivi ülevõtmist riigisisesele õigusesse:

- pakub liikmesriikidele võimalust pidada kahepoolseid kohtumisi ja telefonikõnesid, et arutada konkreetseid direktiivi ülevõtmisega seotud küsimusi;
- annab liikmesriikidele selgitusi ja tehnilist tuge veebipõhise vahendi kaudu, mis tehakse liikmesriikide esindajatele kättesaadavaks päringute tegemiseks;
- vajaduse korral ajakohastab soovitusi ja suuniseid loamenetluse kohta.

Pärast ülevõtmise tähtaega hindab komisjon põhjalikult, kas liikmesriigid on direktiivi täies ulatuses ja nõuetekohaselt üle võtnud.

• Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)

Lähtudes Euroopa Liidu Kohtu otsusest kohtuasjas komisjon vs. Belgia (C-543/17), peavad liikmesriigid ülevõtmisega seotud riigisisestest meetmetest teatamisel esitama vastavas teatistes piisavalt selge ja täpse teabe, kus osutatakse sellele, millised direktiivi sätted milliste riigisiseste õigusnormidega üle võetakse. See teave tuleb esitada iga kohustuse kohta, mitte üksnes artikli tasandil. Kui liikmesriigid seda kohustust täidavad, ei ole neil põhimõtteliselt vaja edastada komisjonile ülevõtmise kohta täiendavaid selgitavaid dokumente.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Direktiivi (EL) 2018/2001 muutmine (käesoleva ettepaneku artikkel 1)

- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 2 muudetakse, et lisada mõned mõisted.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 15c muudetakse, et kehtestada liikmesriikidele kohustus mitte määrata kindlaks suuri territooriume, kus taastuenergiaprojektide elluviimine ei ole keskkonnaga seotud põhjustel, sealhulgas maastikukaitse tõttu, *a priori* võimalik.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 15d muudetakse, et kehtestada liikmesriikidele kohustus võtta meetmeid, millega tagatakse, et osa taastuenergiaprojektidest saadavast kasust antakse edasi kohalikele kodanikele ja kogukondadele, ning kohustus määrata projektiarendaja ja üldsuse vahelise dialoogi edendamiseks sõltumatu vahendaja ja teda rahastada.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 16 muudetakse, et kehtestada liikmesriikidele kohustus luua riiklikul tasandil taastuenergia-, energiasalvestus- ja võrguprojektide loamenetluste kõigi etappide jaoks ühtne digiportaali. Selle portaali kaudu tagatakse ka juurdepääs kõigile andmetele

liikide vaatluste kohta ning muudele keskkonna- ja geoloogiaandmetele, mille asjaomased keskkonnaasutused on teinud kättesaadavaks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikele 3.

- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 16b muudetakse, et jätta välja viide liikide tahtlikule tapmisele või häirimisele vajalike leevendusmeetmete võtmise korral ning et kehtestada loamenetluses vaikimisi heakskiitmine väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 16c muudetakse, et lisada erieeskirjad, millega hõlbustatakse ajakohastamist vaatamata maakasutuse muutumisele ning lihtsustatakse tuuleenergiaal põhinevate taastuenergiaarajatiste ajakohastamise puhul kohaldatavaid keskkonnanõudeid, kui täiendavat maa-ala kasutusele ei võeta.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 16d muudetakse, et lihtsustada väikeste päikeseenergiaeasadmets ja tehisrajatistele paigaldatavate päikeseenergiaeasadmets lubade menetlemise eeskirju.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 16f muudetakse, et kaotada liikmesriikide võimalus piirata ülekaaluka avaliku huvi eelduse kohaldamist ning et laiendada ülekaaluka avaliku huvi eelduse kohaldamist huvide konfliktidele, mille puhul taastuenergiaga konfliktis olevad huvid ulatuvad keskkonnavalastest huvidest kaugemale.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 lisatakse artikkel 16g, et täpsustada rahuldavate alternatiivlahenduste hindamise ja hüvitusmeetmete rakendamise nõude ulatust liidu asjakohaste keskkonnaõigusnormide kohaldamisel.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 lisatakse artikkel 16h, et reguleerida loamenetlust eraldiseisva energiasalvesti, v.a vesinikuhoidla puhul.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 lisatakse artikkel 16i, et reguleerida loamenetlust laadimisjaamade puhul.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 lisatakse artikkel 16j, et reguleerida loamenetlust taastuenergiajaamade hübriidimise puhul.
- Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 17 muudetakse, et konsolideerida kõik võrguga liitumist käsitlevad sätted, laiendada nende kohaldamisala ja kehtestada selged eeskirjad võrguga liitumise lubade menetlemise kohta, sealhulgas menetlustähtajad teatavate projektide liitumise puhul.

Direktiivi (EL) 2019/944 muutmine (käesoleva ettepaneku artikkel 2)

- Direktiivi (EL) 2019/944 artiklit 8 muudetakse, et reguleerida loamenetlust põhi- ja jaotusvõrgutaristu puhul, sätestades riiklike asutuste piisavate ressursside nõude, loamenetluste tähtajad, haldusotsuste vaikimisi heakskiitmise, ametiasutuste poolt projektiarendajatele esitatavate teabenõuete tähtaja, elektrivõrkude puhul ajutise ülekaaluka avaliku huvi eelduse, olemasolevate põhi- ja jaotusvõrkude renoveerimise, moderniseerimise või ajakohastamise puhul ajutise erandi keskkonnamõju hindamistest ja asjakohastest hindamistest, aspektid, mis on seotud projektide hindamisega direktiivi 2000/60/EÜ alusel ja lämmastikuheite hindamisega, mis võidakse läbi viia direktiivi 92/43/EMÜ nõuete täitmiseks, ning piirates keskkonnamõju hindamise uute varadega. Lisaks muudetakse seda artiklit, et panna liikmesriikidele kohustus luua loataotluste käsitlemiseks digiplatvorm. Selle

platvormi kaudu tagatakse ka juurdepääs kõigile andmetele liikide vaatluste kohta ning muudele keskkonna- ja geoloogiaandmetele, mille asjaomased keskkonnaasutused on teinud kättesaadavaks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikele 3.

- Direktiivi (EL) 2019/944 lisatakse artikkel 8a, et täpsustada rahuldavate alternatiivlahenduste hindamise ja hüvitusmeetmete rakendamise nõude ulatust liidu asjakohaste keskkonnaõigusnormide kohaldamisel.
- Direktiivi (EL) 2019/944 lisatakse artikkel 40a, et reguleerida võrkude arendamist ja riiklikul tasandil investeerimisotsuste tegemise õigusi. Selle artikliga asendatakse senine artikkel 51, et täpsustada asjakohaste sätete õiguslikku kohaldamist ning tagada täielik kooskõla direktiivis (EL) 2024/1788 ja üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitlevas määruses hiljuti tehtud muudatustega.
- Direktiivi (EL) 2019/944 artikkel 51, milles käsitletakse võrkude arendamist ja investeerimisotsuste tegemise õigusi, jäetakse välja, kuna neid küsimusi reguleeritakse uue artikliga 40a.

Direktiivi (EL) 2024/1788 muutmine (käesoleva ettepaneku artikkel 3)

- Direktiivi (EL) 2024/1788 artiklit 8 muudetakse, et sätestada riiklike asutuste piisavate ressursside nõue, haldusotsuste vaikimisi heakskiitmine, ametiasutuste poolt projektiarendajatele esitatavate teabenõuete tähtaeg ja loataotluste käsitlemiseks digiplatvormi kasutamise nõue.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Aeglased ja keerukad loamenetlused, sealhulgas võrguga liitumiseks, on üks peamisi tegureid, mis põhjustab energiaprojektide arendamisel viivitusi. Elektri pölvõrkude lõplik väljakujundamine võtab aega ligikaudu kümme aastat ja üle poole sellest ajast kulub loamenetlusele. Taastuvenergiaprojektile loa saamiseks võib sõltuvalt liikmesriigist ja kasutatavast tehnoloogiast endiselt kuluda kuni üheksa aastat. Energiasalvestite puhul võib loamenetlus sõltuvalt tehnoloogiast kesta ühest seitsme aastani. Maanteedel ja depoodes asuvate laadimisjaamade ehitamise või ümberkujundamise korral võib loamenetlus mõnes liikmesriigis kesta kuni kaks aastat. Loamenetluste aeglus on muu hulgas tingitud eri ametiasutuste vastuolulistest haldussüsteemidest, ametiasutuste ebapiisavast personalist, keskkonnamõju hindamise kestusest, üldsuse heakskiidu puudumisest, vähesest digitaliseerimisest ja andmete kättesaadavusest ning vaietest ja kohtuvaidlustest.
- (2) Viimastel aastatel on liidu tasandil kehtestatud uusi meetmeid taastuvenergiaprojektide ja teataval määral ka taristuprojektide lubade kiiremaks menetlemiseks. 2022. aastal võeti vastu nõukogu määrus (EL) 2022/2577,³ et kiirendada taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristuprojektide lubade menetlemist. Selle osalist kohaldamist

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

³ Nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks (ELT L 335, 29.12.2022, lk 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>).

pikendati nõukogu määrusega (EL) 2024/223⁴ kuni 30. juunini 2025. Lisaks muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/2413⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001,⁶ et lihtsustada taastuvenergiajaamadele lubade andmise haldusmenetlusi, kehtestades tervikliku loamenetlusraamistiku, millega nähti ette lühemad tähtajad ja lihtsamad eeskirjad. Muudetud direktiiv hõlmas kaardistamiskohustusi, kohustust määrata taastuvenergia eelisarendusalad, kus projektide keskkonnamõju on eeldatavasti väike, mistõttu võib tegutseda kiiremini ja kohaldada lihtsamaid eeskirju, ning võimalust määrata vabatahtlikult taristuprojektide eelisarendusalad, kus need projektid on teatavatel tingimustel vabastatud keskkonnamõju hindamisest, näiteks ala keskkonnamõju strateegilisest hindamisest.

- (3) Selleks et liit saavutaks 2030. aastaks seatud ambitsioonikad kliima- ja energiaeesmärgid ning 2050. aastaks kliimanetraalsuse, on vaja loamenetlusi koordineeritult ja ühtlustatult veelgi lihtsustada ja lühendada. Direktiiviga (EL) 2018/2001 ei käsitletud olulisi küsimusi, mis aeglustavad märkimisväärselt loamenetlusi ja taastuvate energiaallikate integreerimist energiasüsteemi, nagu aeglased loamenetlused elektrivõrkude, eraldiseisvate energiasalvestite või laadimisjaamade puhul, üldsuse heakskiidu puudumine ja menetluste ebapiisav digitaliseerimine. Lisaks sisaldab kõnealune direktiiv ainult teatavaid määrusega (EL) 2022/2577 ette nähtud meetmeid, kuid sellest on puudu mitu olulist meetet, mille kohaldamine on lõppenud, näiteks taastuvenergiaprojektide prioriteetsuse laiendamine muude kui keskkonnaaspektide suhtes ja teatavate keskkonnaeeskirjade järgimise lihtsustamine. Peale selle on vaja kehtivaid direktiivist (EL) 2018/2001 tulenevaid meetmeid sihispäraselt muuta, et tagada nende täielik tulemuslikkus.
- (4) Direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 15c on liikmesriikidele pandud kohustus määrata taastuvenergia eelisarendusalad vähemalt ühe taastuvenergiatehnoloogia jaoks. Seejuures võivad liikmesriigid jätta teatavad alad nende suure keskkonnaväärtuse ja tundlikkuse tõttu taastuvenergia eelisarendusaladest välja. Selleks et mitte kahjustada taastuvenergia eelisarendusalade määramise eesmärke, ei tohiks liikmesriigid siiski kindlaks määrata suuri territooriume, kus taastuvenergiaprojektide elluviimine ei ole keskkonnaga seotud põhjustel, sealhulgas maastikukaitse tõttu, *a priori* võimalik, kuna nende projektide puhul kohaldatakse asjakohaseid keskkonnamõju hindamisi, mis võimaldavad kindlaks teha võimaliku keskkonnamõju ja seda käsitleda.
- (5) Asjakohaste energiaprojektide rakendamise venimise üheks põhjuseks on endiselt ka ebausaldusväärsed üldsuse kaasamise protsessid, mistõttu viib üldsuse vastuseis vaiete ja kohtuvaidlusteni. Vaidlustuste tõttu tehakse täiendavaid toiminguid väljaspool ettenähtud halduslike loamenetluste tähtaegu, mis põhjustab ettenägematu viivitusi, mille kestus sõltub asjaomase liikmesriigi kohtusüsteemi kiirusest. Üldsuse heakskiidu puudumine on üks peamisi takistusi taastuvenergiaga seotud loamenetlustes ja seega

⁴ Nõukogu 22. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2024/223, millega muudetakse määrust (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks (ELT L, 2024/1343, 21.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1343/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise ja tunnistatavate kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

ka taastuenergia kasutuselevõtul turul. Kohalike kogukondade osalemise tagamine taastuenergiaprojektides, eelkõige suuremates projektides, võib üldsuse heakskiitu suurendada. Seepärast peaksid liikmesriigid võtma meetmeid, et suurtest taastuenergiaprojektidest saadavat kasu jagataks kohalike kodanike ja kogukondadega otsese või kaudse osalemise kaudu, ilma et see piiraks tarnija vaba valimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944⁷ artiklile 4. Need meetmed võivad hõlmata eri vormides otsese rahalise osaluse meetmeid, nagu ühismandikavad, sealhulgas energiakogukondadega tehtava koostöö kaudu, ühisrahastamiskavad või oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbimise või energijagamise kavad, või kaudse rahalise osaluse meetmeid, nagu kohalike kogukondade lepingute ja töökohtade loomise edendamine, sealhulgas koolitusprogrammid, kogukonna tulufondid, rahaline hüvitis projekti läheduses asuvatele kohalikele kogukondadele, avaliku taristu ehitamine ja hooldamine projekti läheduses, vähendatud elektrihind või toetus vähekaitsitud tarbijatele ja energiaostuvõimetutele inimestele.

- (6) Kohalik vastuseis, mis on sageli tingitud läbipaistvuse puudumisest, ja kogukonna ebapiisav kaasamine võivad põhjustada viivitusi loamenetlustes ja edaspidiseid kohtuvaidlusi. Üldsuse asjakohane kaasamine varajases etapis on taastuenergiaprojektide puhul selge edutegur, nagu on märgitud komisjoni soovitus (EL) 2024/1343⁸. Professionaalne sõltumatu vahendaja saab kiirendada suurte, üle 10 MW võimsusega taastuenergiarajatiste kasutuselevõttu, edendades vajaduse korral konsultatsioone projektiarendajate ja kohalike kogukondade vahel enne loamenetlusi ja nende ajal, et soodustada dialoogi, luua asjaosaliste vahel kogu protsessi vältel üksmeelt ja vältida kohtuvaidlusi. Vahendaja peaks olema asjaosalistest sõltumatu kolmas isik ja tal ei tohiks olla rahalist seost arendajaga ega projekti asukoha kogukonnaga.
- (7) Loamenetlusi aeglustavateks kitsaskohtadeks on lube andvate asutuste ressursipuudus ning asjaolu, et menetlused ei ole digitaliseeritud ja andmed ei ole kättesaadavad. Digitaliseerimine ja tehisarufunktsioonide asjakohane kasutamine on peamised vahendid menetluste kiirendamiseks ja kõigi asjaosaliste puhul tõhususe suurendamiseks. See võimaldab asjaomastel asutustel taotlusi kiiremini menetleda ning annab projektiarendajatele algusest peale kiire juurdepääsu selgele teabele protsessi etappide ja nõuete kohta, tagades seega läbipaistvuse ja järelevalve. Loamenetluste digitaliseerimine on aga maha jäänud, kuna loamenetlused ja nende etapid on sageli hajutatud eri pädevate asutuste vahel ning enamikus liikmesriikides puudub ühtne digitaalne protsess⁹. Lisaks kasutatakse sama projektitaotluse menetlemiseks sageli mitut digiportaali, mille koostalitlusvõime ei ole alati tagatud. Selle tulemuseks on projektiarendajate suur halduskoormus, eri tasanditel loamenetlustega tegelevate asutuste tegevuse vähene koordineeritus, taotluse staatusest

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

⁸ Komisjoni 13. mai 2024. aasta soovitus (EL) 2024/1343 taastuenergiaprojektide ja seonduvate taristuprojektide lubade kiirema menetlemise kohta (ELT L, 2024/1343, 21.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1343/oj>).

⁹ Euroopa Komisjon: energeetika peadirektoraat, COWI, Eclareon ja Prognos, „Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects – Final report“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, lk 31.

ülevaate puudumine ja ebaselgus loamenetlust aeglustavate kitsaskohtade osas. Liikmesriigid peaksid taastuenergia-, energiasalvestus- ja võrguprojektide lubade menetlemise kõigi etappide jaoks looma riigi tasandil ühtse digiportaali, mis aitaks kaasa eri lube andvate riiklike asutuste tegevuse ühtsemale digitaliseerimisele, koostalitlusvõimele ja läbipaistvusele ning lõppkokkuvõttes kiirendaks loamenetlust. Samuti peaks see protsessi lihtsustama, võimaldades taotlejatel esitada oma taotluse ühes portaalis, kus automaatselt määratakse taotlused pädevale asutusele, kes käsitleb neid taotlusi otse portaalis, vältides paberipõhiseid vaheetappe. Portaal peaks hõlmama funktsioone, sealhulgas tehisarul põhinevaid funktsioone, mis võimaldavad ühtsel kontaktpunktil, muudel asutustel ja taotlejatel kontrollida taotluse staatust, viivituste põhjuseid ja loamenetluse tähtaegadest kinnipidamist. Lisaks peaks portaali abil saama teha väljavõtteid statistikast, et võimaldada kontrollida loamenetluste üldist edenemist liikmesriikides. Portaal kaudu kogutavate asjakohaste andmete säilitamiseks ja edastamiseks valitud vorming peaks olema koostalitlusvõimeline. Portaal peaks hõlbustama ühtse kontaktpunkti ülesannete täitmist ning ühtsel kontaktpunktil peaks olema juurdepääs kõigile asjakohastele andmetele ja kogu asjakohasele teabele.

- (8) Loamenetluste kiiremate ja lühemate tähtaegadega peavad kaasnema lisameetmed, mis tagavad nende tegeliku järgimise. Vaikimisi heakskiitmise haldusmeetmega tagatakse, et kui haldusasutus ei tegutse õigusnormidega kindlaks määratud tähtaja jooksul, loetakse taotlus automaatselt heaks kiidetuks, ning see meede on seega kasulik vahend haldusasutuste tegevusetuse korral, andes nende vaikimisele õigusliku tagajärje. Direktiiviga (EL) 2018/2001 on vaikimisi heakskiitmine ette nähtud teatavate otsuste puhul, nimelt taastuenergia eelisarendusaladega seotud loamenetluse vaheetappide ning kõigi alla 100 kW võimsusega väikeste päikeseenergiaseadmete lõplike lubade puhul. Võttes arvesse vajadust kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja asjaolu, et taastuenergia eelisarendusalade rakendamine on aeganõudev protsess, on asjakohane kasutada seda meetet ka väljaspool eelisarendusalasid asuvate projektide lubade menetlemisel. Nende menetluste puhul peaksid liikmesriigid tagama haldusliku vaikimisi heakskiitmise põhimõtte kohaldamise, sealhulgas lõplike otsuste puhul, välja arvatud keskkonnavalasid otsused. Selleks et tagada kõnealuse meetme tõhus kohaldamine ja kolmandate isikute õigus kohtulikule kaitsele, peaksid asjaomased asutused avalikustama, et otsus on vastu võetud vaikimisi.
- (9) Olemasolevate taastuvelektrijaamade ajakohastamine võib oluliselt kaasa aidata taastuenergiaeesmärkide saavutamisele. Kuna olemasolevad taastuenergiajaamad on valdavalt rajatud kohtadesse, kus on märkimisväärne taastuenergia tootmise potentsiaal, võib ajakohastamine tagada nende tegevuskohtade jätkuva kasutamise, tagades seega tõhusa maakasutuse ja parimate taastuvate energiaallikate kasutamise. See kehtib eelkõige maismaa-tuuleenergia puhul, eriti kui võtta arvesse, et paljude Euroopa maismaa-tuuleparkide puhul on elektritootmist toetavad lepingud lõppemas ja et olemasolevad tuuleelektrijaamad koguvõimsusega 26 GW on tegutsenud üle 20 aasta¹⁰. Ajakohastamisel on ka muid eeliseid, nagu olemasolev võrguühendus, tõenäoliselt suurem üldsuse heakskiit ja teadmised tõenäolise keskkonnamõju kohta. Võttes arvesse, et tuuleparkide ajakohastamise tulemusel paigaldatakse samasse kohta sageli vähem turbiine, on ajakohastatud tuuleparkide keskkonnamõju väiksem. Seepärast tuleks keskkonnavalase läbivaatamise või keskkonnamõju hindamise nõudeid vähendada või neist isegi loobuda, kui olemasoleva tuuleelektrijaama ajakohastamisega ei kaasne täiendava maa-ala kasutuselevõttu ning kui

¹⁰ WindEurope, „2024 Statistics and the outlook for 2025-2030“.

ajakohastamine suurendab jaama koguvõimsust ja vastab algse tuuleenergiarajatise suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnaalastele leevendusmeetmetele.

- (10) Oma tarbeks energiat tootvad seadmed, sealhulgas ühiselt tegutsevate oma tarbeks toodetud energia tarbijate ja kohalike energiakogukondade seadmed, aitavad kaasa üldise maagaasinõudluse vähenemisele, süsteemi vastupanuvõime suurendamisele ja liidu taastuenergiaseadmärke saavutamisele. Päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate alla 100 kW võimsusega energiasalvestite paigaldamine ei avalda tõenäoliselt märkimisväärset kahjulikku mõju keskkonnale ega võrgule ega tekita ohutusprobleeme. Lisaks ei nõua väikesed seadmed üldjuhul võimsuse suurendamist võrguga liitumise punktis. Selleks et veelgi kiirendada väikeste päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite kasutuselevõttu, ei tohiks liikmesriigid nõuda nende seadmete puhul muid halduslube peale võrguga liitumise loa, nagu juba toimivad mitu liikmesriiki. Liidu õigusaktide vastavusse viimine olemasolevate parimate tavadega peaks võimaldama veelgi kiirendada nende seadmete ühtlustatud kasutuselevõttu. Päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate üle 100 kW võimsusega energiasalvestite paigaldamine olemasolevatesse või tulevastesse tehisrajatistesse ei tekita tavaliselt konkureerivate ruumikasutusviiside või keskkonnamõjuga seotud probleeme. Seepärast tuleks nende seadmete puhul kohaldada lühemaid loamenetlusi ja need tuleks asjakohaste kaitsemeetmetega vabastada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL¹¹ kohasest keskkonnamõju hindamise kohustusest.
- (11) Taastuenergia täidab olulist rolli liidu energiasüsteemi süsinikuheite vähendamisel, pakkudes koheseid lahendusi fossiilkütustel põhineva energia asendamiseks, ning aitab alandada energiahindu ja suurendada energiajulgeolekut. Seetõttu ei tohiks ainuüksi taastuenergiaga konfliktis olevate huvide olemasolu liiga hõlpsasti takistada taastuenergiaprojektidele loa andmist, olenemata nende huvide liigist. Liikmesriigid peaksid edendama taastuenergiajaamu ja taristuvarasid, nagu samas asukohas paiknevad ja eraldiseisvad energiasalvestid ning nendega seotud võrgud ja laadimisjaamad, laiendades eeldust, mis praegu kehtib keskkonnanahuvidega konflikti korral, kõigile muudele taastuenergiaga konfliktis olevatele huvidele, välja arvatud kultuuripärandiga seotud huvid ja välja arvatud juhul, kui on ilmne, et neid taastuenergiaga konfliktis olevaid huve tuleb pidada esmatähtsaks vaatamata taastuenergia olulistele eelistele. Taastuenergiaprojekte, mille puhul eeldatakse, et need on ülekaaluka avaliku huvi seisukohast muudest kui keskkonnaalastest huvidest olulisemad, tuleks pidada esmatähtsaks ja neile tuleks anda luba. Selle ümberlükatava eelduse ühtlustatud kohaldamise tagamiseks ei tohiks liikmesriikidel lubada kehtestada erandeid iga liiki huvide konfliktide käsitlemisel, sealhulgas juhul, kui tegemist on keskkonnaalaste huvidega.
- (12) Selleks et kiirendada taastuvate energiaallikate ja nendega seotud varade kasutuselevõttu ning nende ühendamist võrguga, on asjakohane täpsustada ka seda, kuidas on võimalik täita liidu keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud konkreetsete erandite kohaldamise ülejäänud tingimusi. Liidu asjakohaste keskkonnaõigusnormide alusel konkreetsele taastuenergiaprojektile rahuldavate alternatiivide olemasolu hindamise ulatus peaks piirduma alternatiivlahendustega, mis tagavad samade eesmärkide saavutamise sama või sarnase ajavahemiku jooksul ja ilma oluliselt

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

suuremate kuludeta. Rahuldavate alternatiivlahenduste ajakava ja kulude võrdlemisel peaksid asjaomased asutused võtma arvesse vajadust võtta taastuvenergia kasutusele kiiremini ja kulutõhusalt kooskõlas prioriteetidega, mis on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999¹² kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nende ajakohastatud versioonides, ning nende prioriteetide elluviimiseks eeldatavalt kuluvat aega. Samuti on nõukogu direktiivis 92/43/EMÜ¹³ sätestatud asjakohase erandi kohaldamisel vajalik, et teatavatel põhjendatud juhtudel, kui on võimalik mõistlikult tõendada, et asjaomane kava või projekt ei mõjuta pöördumatult ala struktuuri ja funktsioonide säilitamiseks olulisi ökoloogilisi protsesse ega kahjusta Natura 2000 võrgustiku üldist sidusust ning et säilitatakse ala keskkonnaalane terviklikkus ja tagatakse Natura 2000 alade kõrge kaitsetase, võivad asjaomased asutused lubada hüvitusmeetmete rakendamist samaaegselt sellise kava või projekti rakendamisega.

- (13) Eraldiseisva energiasalvestuse kasutuselevõtu kiirendamine on väga oluline selleks, et suurendada energiasüsteemi paindlikkust ja tagada taastuvenergia tootmise integreerimine energiasüsteemi. Seepärast tuleks eraldiseisva energiasalvestuse suhtes kohaldada kiirendatud loamenetlusi. Väikesed energiasalvestid võimsusega alla 100 kW ei avalda tõenäoliselt märkimisväärset kahjulikku mõju keskkonnale ega võrgule ega tekita eeldatavasti konkureerivate ruumikasutusviisidega seotud probleeme. Seda silmas pidades on asjakohane lihtsustada seda liiki energiasalvestuse suhtes kohaldatavaid loamenetlusi, loobudes kõigist halduslubadest peale võrguga liitumise loa ning vabastades sellised energiasalvestid asjakohaste kaitsemeetmete abil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL kohasest keskkonnamõju hindamise kohustusest. Kiirendada tuleb ka üle 100 kW võimsusega energiasalvestite kasutuselevõttu. Seepärast on asjakohane lühendada seda liiki energiasalvestuse lubade menetlemise aega, kehtestades maksimaalseks kogutähtjaks kuus kuud, välja arvatud pumphüdroenergia salvestamise puhul, mis peab vastama rangematele keskkonnanõuetele ja nõuab seetõttu pikemat kogutähtaega. Selleks et tagada taastuvenergia tootmise integreerimine energiasüsteemi, on vaja rohkem paindlikkusallikaid, eelkõige elektrisõidukite akusid, kuna need võivad aidata nihutada elektrinõudluse tippkoormust ja vähendada võrgu ülekoormust. Selle saavutamiseks tuleks veelgi edendada maanteeäärse laadimistaristu kiiremat ja lihtsamat kasutuselevõttu, eelkõige sõiduautode, kaubikute, veoautode, busside ja mootorrataste ning pistikühendusega hübriidsõidukite ja täiselektrisõidukite jaoks. Nii vahelduv- kui ka alalisvoolul töötavate laadimisjaamade lube, sealhulgas võrguga liitumise lube tuleks menetleda kiirendatud korras. Väikesed laadimisjaamad võimsusega alla 100 kW ei avalda tõenäoliselt märkimisväärset kahjulikku mõju keskkonnale ega võrgule ega tekita eeldatavasti konkureerivate ruumikasutusviisidega seotud probleeme. Seda silmas pidades on asjakohane lihtsustada nende laadimisjaamade lubade menetlemist, loobudes kõigist halduslubadest peale võrguga liitumise loa ning vabastades need laadimisjaamad asjakohaste kaitsemeetmete abil Euroopa Parlamendi

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹³ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL kohasest keskkonnamõju hindamise kohustusest. Samuti tuleb kiirendada üle 100 kW võimsusega laadimisjaamade paigaldamist. Seepärast on asjakohane lühendada nende lubade menetlemise aega, kehtestades maksimaalseks kogutähtjaks kuus kuud.

- (14) Võrguga liitumiseks loa saamine on taastuenergiarajatise ehitamise ja käitamise menetluste oluline ja sageli aeganõudev osa. Seepärast on asjakohane veelgi lühendada tähtaegu, mida kohaldatakse teatavate väikesemahuliste taastuenergiaprojektide, energiasalvestite ja laadimisjaamade ning taastuenergiaprojektide ajakohastamise ja hübriidimise puhul, ning kehtestada selged eeskirjad võrguettevõtjate kohustuste kohta loamenetluste ajal.
- (15) Draghi aruandes ELi konkurentsivõime kohta ja taskukohase energia tegevuskavas¹⁴ tunnistatakse loamenetluste kiirendamiseks hiljuti ellu viidud reformide positiivset mõju. Samas tuuakse neis esile ka pikad ja ebakindlad elektrivõrkude lubade menetlused, mis kujutavad endast olulist takistust vajaliku uue võimsuse kiiremal ülesseadmisel, et võimaldada teha investeeringuid puhtasse energiasse ja vähendada energiakulusid ELis. Kuigi direktiivis (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2024/1788¹⁵ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/869¹⁶ on sätestatud konkreetsed eeskirjad loamenetluste kohta, ei hõlma need üldist elektrivõrgutaristut. Seetõttu tuleb direktiivis (EL) 2019/944 sätestada elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristuga seotud loamenetluste üldnõuded, eelkõige liikmesriikidele esitatavate nõuete vormis, et tagada nende menetluste maksimumkestus ja kehtestada nõuded, mis toetavad tähtaegadest kinnipidamist. Määrus (EL) 2022/869 ja direktiiv (EL) 2018/2001 sisaldavad eeskirju teatavatele energiaprojektidele lubade andmise kohta. Kui need eeskirjad on vastuolus käesolevas direktiivis teatavatele elektriprojektidele loa andmiseks sätestatud eeskirjadega, peaksid esimesed olema ülimuslikud.
- (16) Riiklike ametiasutuste ressursipuudus ja loamenetluste vähene digitaliseeritus põhjustavad viivitusi elektrisüsteemitaristu ja elektritootmisvarade lubade menetlemisel. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellistel asutustel on piisavad inimressursid, sealhulgas oskused, rahalised ja tehnilised ressursid ning digitaalsed haldusvahendid ja digisüsteemid, mis võimaldavad neil teha otsuseid direktiivis sätestatud tähtaegade jooksul.
- (17) Direktiivi (EL) 2019/944 kohased loamenetlused peaksid olema selged, tõhusad ja läbipaistvad ning kooskõlas jaotusvõrgu olemasoleva arengukava ja põhivõrgu kümneaastase arengukava rakendamisega. Seega eeldatakse, et liikmesriigid kehtestavad ja avaldavad objektiivsed ja mittediskrimineerivad loa andmise kriteeriumid ja menetlused, milles võetakse muu hulgas arvesse elektrisüsteemi ohutust ja turvalisust, maakasutust, energiatõhusust, loataotleja eripära, heitkoguste

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Taskukohase energia tegevuskava „Energialiidu tõelise väärtuse ärakasutamine taskukohase tõhusalt toodetud puhta energia tagamiseks kõikidele eurooplastele“ (COM/2025/79 final).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1788, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2023/1791 ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/73/EÜ ([ELT L 2024/1788](#), 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 ([ELT L 152, 3.6.2022](#), lk 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

vähendamist, energiataristu kasutuselevõtu kiirendamise tähtsust kliimanetraalsuse saavutamisel ning projekti alternatiive.

- (18) Arvestades elektritaristute arendamise pakilisust, peaksid liikmesriigid tagama, et loamenetlustes võetakse hindamiste, sealhulgas keskkonnamõju hindamise läbiviimise või uuringute, lubade või aruannete koostamise vajaduse hindamisel arvesse projekti omadusi. Pädevad riiklikud asutused peaksid hindamiste ja projektiarendajatele esitatavate teabenõuete puhul piirduma rangelt vajalikuga ning igal võimalikul juhul vältima dubleerimist.
- (19) Selleks et suurendada prognoositavust ja kindlust direktiivi (EL) 2019/944 kohaste loamenetluste kestuse ja kulude osas, peaksid taotlejatele esitatavad nõuded teabe ja dokumentatsiooni esitamiseks olema konkreetsed ja ajaliselt piiritletud. Seega peaksid liikmesriigid tagama, et riiklikud ametiasutused nõuavad taotlejatelt loa väljastamiseks vajalikku teavet eelnevalt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, mida arvestatakse alates taotluse saamisest, ning määravad konkreetselt kindlaks nõutava teabe või andmete sisu ja üksikasjad. Pärast seda ajavahemikku peaksid teabenõuded piirduma puuduva teabega, mille ametiasutus oli eelnevalt kindlaks määranud või mida ta oli eelnevalt nõudnud, või teabega, mida ei olnud võimalik varem nõuda, kuna see on seotud asjaolude olulise muutumisega pärast projekti kohta loataotluse esitamist.
- (20) Austades subsidiaarsuse põhimõtet ning riikide pädevust ja menetlusi, tuleks direktiiviga (EL) 2019/944 kehtestada asjaomastele asutustele otsuse tegemiseks selge tähtaeg, mis soodustab elektrivõrkude kasutuselevõtuks vajalike menetluste tõhusat kindlaksmääramist ja läbiviimist. Liikmesriigid võivad siiski püüda kehtestada lühemad loamenetlused, kui see on teostatav, eriti kui tegemist on olemasoleva põhivõrgutaristu renoveerimise, moderniseerimise või ajakohastamise projektidega ning uue jaotusvõrgutaristu ehitamisega, mis ei pruugi eeldada nii keerukat loamenetlust kui uus põhivõrgutaristu.
- (21) Võttes arvesse elektrivõrkude kasutuselevõtu pakilisust liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel ning vajadust täiendada loamenetluste tähtaegu meetmetega nende tegeliku järgimise tagamiseks, peaksid liikmesriigid tagama, et jurisdiktsioonides, mille riigisisene õigus sisaldab vaikimisi heakskiitmise põhimõtet, kohaldatakse vaikimisi heakskiitmist elektrivõrguprojekte käsitlevate haldusotsuste suhtes, välja arvatud keskkonnavalased otsused. Selleks et tagada kolmandate isikute õigus kohtulikule kaitsele, peaksid asjaomased asutused avalikustama kõik vastuvõetud otsused, sealhulgas vaikimisi vastu võetud otsused.
- (22) Selleks et vähendada keerukust, suurendada tõhusust ja läbipaistvust ning aidata tõhustada liikmesriikide koostööd, peaks võrguprojekte või muid võrguvarasid arendavatel põhi- või jaotusvõrguettevõtjatel olema kuni otsuse tegemiseni võimalik pöörduda kontaktpunktide poole. Nende kontaktpunktide ülesandeks on abistada ja juhendada taotlejaid seda liiki taristuga seotud loamenetlustes. Kui liikmesriik peab seda asjakohaseks ja tõhusamaks, võib ta lihtsustamise huvides anda selle ülesande määruse (EL) 2022/869 artiklis 8 osutatud riiklikule pädevale asutusele, kuna see asutus juba täidab samasugust rolli ühishuviprojektide ja vastastikust huvi pakkuvate projektidega seotud loamenetlustes. Rollide ühendamisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu sellele, et kontaktpunktil oleks piisavalt töötajaid ning tema vastutusalasse kuuluvate ülesannete täitmiseks vajalikud ressursid ja suutlikkus.
- (23) Elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristu on kliimanetraalsuse saavutamiseks väga oluline, arvestades selle rolli taastuvenergiavarade, paindlikkuslahenduste ja energiasalvestite integreerimisel ning elektrifitseerimise võimaldamisel üldiselt. Võttes arvesse

elektrisüsteemitaristu keskset rolli kliimaneutraalsuse saavutamisel, peaksid liikmesriigid vajalike juhtumipõhiste hindamiste läbiviimisel lähtuma eeldusest, et elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristu, sealhulgas sadamate kaldaäärne elektrivarustus, vastab ülekaalukale avalikule huvile ning teenib rahvatervise ja ohutuse eesmärke, välja arvatud juhul, kui kaalul on kultuuripärand ja kui on selgeid tõendeid, et asjaomastel projektidel on märkimisväärne kahjulik keskkonnamõju, mida ei ole võimalik leevendada ega korvata. Elektrienergia põhi- või jaotusvõrgutaristut, mille puhul eeldatakse, et see on ülekaaluka avaliku huvi seisukohast muudest kui keskkonnavalastest huvidest olulisem, tuleks eelistada muudele kui keskkonnavalastele huvidele ja sellele tuleks luba anda võimalikult kiiresti.

- (24) Elektrivõrkude kasutuselevõtu kiirendamiseks on asjakohane täpsustada, kuidas on võimalik täita liidu keskkonnavalastes õigusaktides sätestatud konkreetsete erandite kohaldamise tingimusi. Elektrivõrguprojektile rahuldavate alternatiivide olemasolu hindamise ulatus peaks piirduma alternatiivlahendustega, mis tagavad sama eesmärgi saavutamise sama või sarnase ajavahemiku jooksul ja ilma oluliselt suuremate kuludeta. Rahuldavate alternatiivlahenduste ajakava ja kulude võrdlemisel peaksid asjaomased asutused võtma arvesse vajadust võtta elektrivõrgud kasutusele kiiremini ja kulutõhusalt kooskõlas prioriteetidega, mis on kindlaks määratud määruse (EL) 2018/1999 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nende ajakohastatud versioonides. Samuti on direktiivis 92/43/EMÜ sätestatud asjakohase erandi kohaldamisel vajalik, et teatavatel põhjendatud juhtudel, kui on võimalik mõistlikult tõendada, et asjaomane kava või projekt ei mõjuta pöördumatult ala struktuuri ja funktsioonide säilitamiseks olulisi ökoloogilisi protsesse ega kahjusta Natura 2000 võrgustiku üldist sidusust ning et säilitatakse ala keskkonnavalane terviklikkus ja tagatakse Natura 2000 alade kaitse kõrge tase, võivad asjaomased asutused lubada hüvitusmeetmete rakendamist samaaegselt sellise kava või projekti rakendamisega.
- (25) Võttes arvesse energiataristu kasutuselevõtu pakilisust, loamenetluste tõhustamise tähtsust ja asjaolu, et keskkonnamõju hindamised on loamenetlustes kõige aeganõudvam etapp, on oluline neid hindamisi minimeerida, seadmata ohtu keskkonnakaitset. Olemasoleva põhi- ja jaotusvõrgutaristu renoveerimine, moderniseerimine ja ajakohastamine ning uue jaotusvõrgutaristu ehitamine on projektid, millel on üldiselt minimaalne keskkonnamõju. Renoveerimis-, moderniseerimis- ja ajakohastamisprojektide maht on tavaliselt piiratud ja need mõjutavad ainult osa olemasolevatest varadest, mille keskkonnamõju on varem hinnatud. Seetõttu piirdub nende projektide mõju sageli ehitustööde mõjuga, kusjuures vara käitamisel on sama või isegi väiksem mõju kui ehitustööde objektiks olnud projekti käitamisel. Seevastu jaotusvõrkudel ei ole tavaliselt olulist keskkonnamõju, kuna need projektid on mahult väiksemad, nende pingetase on madalam ja neid arendatakse enamasti tarbijatele lähemal asuvatel hoonestatud aladel. Selleks et kiirendada elektrisüsteemitaristu kasutuselevõttu ning saavutada kliimaneutraalsuse ja taastuvenergia eesmärgid, peaks liikmesriikidel seega olema lubatud teatavatel tingimustel põhjendatult vabastada käesolevas põhjenduses nimetatud projektid keskkonnamõju hindamisest ja asjakohastest hindamistest ning projektidega liikide

kaitsele avalduva mõju hindamisest vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ¹⁷ artikli 12 lõikele 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ¹⁸ artiklile 5.

- (26) Elektritaristu kasutuselevõttust saadav kasu, mis seisneb lämmastikuheite vähendamises, ületab suuresti taristu ehitamisest tuleneva minimaalse heitega seotud maksumuse. Seega peaksid liikmesriigid tagama, et elektritaristu ehitamisest tulenev ajutine heide ei piira mingil viisil selle taristu kiiret kasutuselevõttu.
- (27) Selleks et elektrifitseerimine ja energiasüsteemi ümberkujundamine tervikuna oleks edukas, peab riigi põhivõrgu planeerimine kajastama kliima- ja energiapoliitika arengut ning sellega seotud muutusi tarbimises ja tootmises. Direktiivi (EL) 2019/944 artikli 51 kohaseid kehtivaid nõudeid kohaldatakse aga ainult teatavate põhivõrguettevõtjate suhtes ja nendega ei ole nähtud ette piisavalt pikka planeerimisperioodi, et võtta arvesse ennetavaid investeeringuid. On oluline, et põhivõrgu laiendamisel võetaks arvesse vähemalt 15-aastast ajavahemikku, et esmajärjekorras kaalutaks paindlike mittefossiilsete võimaluste, traadita lahenduste ja muude süsteemi laiendamise alternatiivide kasutamist, et laiendamine põhineks ühisel stsenaariumil, mis on välja töötatud koos teiste võrguettevõtjatega eri sektorites, ja et see oleks kooskõlas kogu liitu hõlmava võrgu kümneaastase arengukava keskse stsenaariumiga. Läbipaistvuse tagamiseks ja võrgukasutajate, sealhulgas tootmis-, tööstus-, andme- ja transpordisektori paremaks kaasamiseks võrgu planeerimisse nõuab seos direktiivi (EL) 2024/1788 artikliga 55 ka varajast konsulteerimist võrgukasutajatega ühise stsenaariumi väljatöötamise käigus, et võimaldada ennetavaid investeeringuid.
- (28) Võttes arvesse direktiivide (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944 muudatusi ning samaaegselt määruses (EL) 2022/869 tehtud muudatusi, peaks komisjon kehtestama ühtse lähenemisviisi energiaprojektide lubade menetlemise suhtes. Kuigi direktiiviga (EL) 2024/1788 on kehtestatud meetmed halduslike loamenetluste lihtsustamiseks ja tõhustamiseks, on vaja teha sihipärane muudatus, et tagada ühtlustatud lähenemisviis ja ühtse raamistiku kasutuselevõtmine liidu tasandil.
- (29) Riiklike ametiasutuste ressursipuudus ja loamenetluste vähene digitaliseeritus põhjustavad viivitusi maagaasirajatiste, vesinikutootmisrajatiste ja vesinikusüsteemitaristu lubade menetlemisel. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellistel asutustel on piisavad inimressursid, sealhulgas oskused, rahalised ja tehnilised ressursid ning digitaalsed haldusvahendid ja digisüsteemid, mis võimaldavad neil teha otsuseid direktiivis sätestatud tähtaegade jooksul.
- (30) Selleks et suurendada prognoositavust ja kindlust direktiivi (EL) 2024/1788 kohaste loamenetluste kestuse ja kulude osas, peaksid taotlejatele esitatavad nõuded teabe ja dokumentatsiooni esitamiseks olema konkreetsed ja ajaliselt piiritletud. Seega peaksid liikmesriigid tagama, et riiklikud ametiasutused nõuavad taotlejatelt loa väljastamiseks vajalikku teavet eelnevalt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, mida arvestatakse alates taotluse saamisest, ning määravad konkreetselt kindlaks nõutava teabe või andmete sisu ja üksikasjad. Pärast seda ajavahemikku peaksid teabenõuded piirduma puuduva teabega, mille ametiasutus oli eelnevalt kindlaks määranud või mida ta oli

¹⁷ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

eelnevalt nõudnud, või teabega, mida ei olnud võimalik varem nõuda, kuna see on seotud asjaolude olulise muutumisega pärast projekti kohta loataotluse esitamist.

- (31) Mis puudutab direktiivi (EL) 2024/1788 kohaseid loamenetlusi, siis võttes arvesse vesinikurajatiste ja vesinikusüsteemitaristu kiire kasutuselevõtu ning kõnealusel direktiivis sätestatud tähtaegadest kinnipidamise olulisust, peaksid liikmesriigid tagama, et jurisdiktsioonides, mille riigisisene õigus sisaldab vaikimisi heakskiitmise põhimõtet, kohaldatakse vaikimisi heakskiitmist selliste projektidega seotud haldusotsuste suhtes, välja arvatud keskkonnavalised otsused. Selleks et tagada kolmandate isikute õigus kohtulikule kaitsele, peaksid asjaomased asutused avalikustama kõik vastuvõetud otsused, sealhulgas vaikimisi vastu võetud otsused.
- (32) Lihtsustamise huvides võivad liikmesriigid pidada asjakohaseks ja tõhusamaks anda direktiivist (EL) 2024/1788 tuleneva kohustuse kohase ühtse kontaktpunkti rolli määruse (EL) 2022/869 artiklis 8 osutatud riiklikule pädevale asutusele, kuna see asutus juba täidab samasugust rolli ühishuviprojektide ja vastastikust huvi pakkuvate projektidega seotud loamenetlustes. Rollide ühendamise kasuks otsustamisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu sellele, et kontaktpunktil oleks piisavalt töötajaid ning oma vastutusalasse kuuluvate ülesannete täitmiseks vajalikud ressursid ja suutlikkus.
- (33) Tõhususe suurendamiseks peaksid liikmesriigid tagama lubade haldamist hõlbustavate digiplatvormide olemasolu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2018/2001 muutmine

Direktiivi (EL) 2018/2001 muudetakse järgmiselt:

- (1) artikli 2 teise lõigu lisatakse punktid 10a–10f:
- „10b) „eraldiseisev energiasalvesti“ – energiasalvesti, mis ei ole ühendatud energiatootmisrajatisega;
 - 10c) „laadimisjaam“ – määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 punktis 52 määratletud laadimisjaam;
 - 10d) „ hübriidimine“ – taastuvenergiajaama (v.a hübriidjaam) muutmise sama ühenduspunkti taga olevaks hübriidjaamaks;
 - 10e) „hübriidjaam“ – taastuvenergiajaam, milles on ühendatud mitu taastuvenergiatehnoloogia liiki või milles on ühendatud üks või mitu taastuvenergiatehnoloogia liiki ja energia salvestamine;
 - 10f) „võrguga liitumise loa menetlus“ – kogu menetlus alates projektiarendaja täielikust taotlusest võrguga liitumiseks kuni võrguettevõtja otsuseni selle kohta, kas projekti saab võrku ühendada;“;
- (2) artiklisse 15c lisatakse lõige 6:
- „6. Liikmesriigid püüavad mitte määrata suuri alasid, kus taastuvenergiajaamade ja nendega seotud taristu rajamine on keskkonnavalastel põhjustel, sealhulgas

maastikukaitse kaalutlustel, seaduslikult või faktiliselt piiratud, välja arvatud juhul, kui nad suudavad tõendada, et seda liiki jaamad ja nendega seotud taristu põhjustaksid alal pöördumatut kahju, mida ei ole võimalik leevendada ega korvata direktiivi 2011/92/EL kohase keskkonnamõju hindamise ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 3 kohase asjakohase hindamise raames.“;

(3) artiklisse 15d lisatakse lõiked 3 ja 4:

„3. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, millega tagatakse, et üle 10 MW ülesseatud võimsusega taastuenergiaprojektidest saadavast kasust mingi osa antakse otse või kaudselt üle nende projektide läheduses asuvatele kohalikele kodanikele ja kogukondadele.

4. Liikmesriigid määravad sõltumatu vahendaja, kelle ülesandeks on üle 10 MW ülesseatud võimsusega taastuenergiaprojektide puhul edendada dialoogi projektiarendaja ja üldsuse vahel, ning rahastavad seda vahendajat. Vahendaja sekkub üksnes mis tahes asjaosalise taotlusel ja teeb järgmist:

- (a) hõlbustab vajaduse korral avalikke konsultatsioone, sealhulgas varajasi konsultatsioone loa taotlemisele eelnevas etapis;
- (b) püüab leida lahendusi kohalike kogukondade tõstatatud võimalikele probleemidele;
- (c) tagab asjakohasel juhul kasu jaotamise meetme liigi valikul toetuse ja läbipaistvuse.

Liikmesriigid võivad vahendaja teenuste rahastamiseks kehtestada projektiarendajate poolt makstava tasu.“;

(4) artiklit 16 muudetakse järgmiselt:

(a) lõikest 3 jäetakse välja järgmine lause:

„Taotlejatel lubatakse esitada asjakohased dokumendid digitaalsel kujul.“;

(b) lisatakse lõige 3a:

„3a. Liikmesriigid loovad taastuenergia-, energiasalvestus- ja võrguprojektide lubade menetlemise kõigi etappide jaoks riigi tasandil ühtse digiportaali.

Taotlejad esitavad loataotluse ja kõik loamenetluse jaoks vajalikud asjakohased dokumendid ainult ühtse digiportaali kaudu. Ühtses digiportaalis omistatakse loataotlused automaatselt pädevatele asutustele, kes töötlevad asjaomaseid taotlusi ja dokumente elektrooniliselt ning suhtlevad taotlejatega otse ühtses digiportaalis.

Ühtsel digiportaalil on funktsioonid, mis võimaldavad taotlejal saada teavet kõigi loamenetlusetappide, menetluse seisu ja asjaomaste asutuste otsuste kohta ning kontrollida käesolevas direktiivis loamenetlusele kehtestatud tähtaegadest kinnipidamist. Ühtse digiportaali kaudu tagatakse juurdepääs asjakohastele keskkonna- ja geoloogiaandmetele ning otsustele, mis on kättesaadavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikes 3 osutatud ühtses digitaalsel geograafilisel teabesüsteemil põhinevas portaalis.

Ühtses digiportaalis avaldatakse iga-aastased statistilised andmed loamenetluste kestuse kohta, tuues selgelt välja loamenetluse eri etapid ja nende kestuse. Need andmed tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Lõikes 3 osutatud ühtsetele kontaktpunktile tagatakse nende ülesannete täitmiseks juurdepääs kõigile portaalis kättesaadavatele asjakohastele andmetele ja teabele.“;

(5) artiklit 16b muudetakse järgmiselt:

(a) lõikest 2 jäetakse välja järgmine lause:

„Kui taastuvenergiaprojektis on võetud vajalikke leevendusmeetmeid, ei loeta direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõike 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 5 alusel kaitstavate liikide tapmist või häirimist tahtlikuks.“;

(b) lisatakse lõige 3:

„3. Liikmesriigid tagavad, et kui lõikes 1 ja lõike 2 teises lõigus osutatud loamenetluses ei vasta asjaomased pädevad asutused või üksused ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse asjaomased toimingud heakskiidetuks, välja arvatud keskkonnavalas otsused ja võrguga liitumise load ning välja arvatud juhul, kui asjaomase liikmesriigi õigussüsteem ei sisalda haldusliku vaikimisi heakskiitmise põhimõtet. Kõik otsused, sealhulgas vaikimisi tehtud lõplikud otsused, tehakse üldsusele kättesaadavaks.“;

(6) artiklit 16c muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 jäetakse välja;

(b) lisatakse lõige 2b:

„2b. Liikmesriigid tagavad, et taastuvenergiarajatise asukohaks oleva maa staatuse muutus ei takista selle rajatise ajakohastamist.“;

(c) lisatakse lõige 4:

„4. Kui tuuleenergiarajatise ajakohastamise tulemusel suureneb rajatise koguvõimsus, ilma et võetaks kasutusele täiendavat maa-ala, ja ajakohastamine vastab algse tuuleenergiarajatise suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnavalaste leevendusmeetmetele, vabastatakse projekt kohaldatavast nõudest viia läbi artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamine, nõudest teha kindlaks, kas projekti puhul on vajalik direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõike 2 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 5 kohane keskkonnamõju hindamine, ja nõudest viia läbi keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikele 1.“;

(7) artiklit 16d muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et olemasolevatele või tulevastele tehisrajatistele (välja arvatud tehisveepinnad) üle 100 kW ülesseatud koguvõimsusega päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamise puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui kolm kuud, tingimusel et selliste tehisrajatiste põhieesmärk ei ole päikeseenergia tootmine ega energia salvestamine. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ja kõnealuse direktiivi II lisa punkti 3 alapunktidest a ja b, eraldi või koostoimes punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamine direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest viia läbi spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, kui selline nõue on kohaldatav.“;

(b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid ei nõua kuni 100 kW ülesseatud koguvõimsusega päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamiseks halduslube, sealhulgas keskkonnanäppidega seotud halduslube, välja arvatud võrguga liitumise luba. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, piiravad liikmesriigid käesoleva lõike kohaldamist Natura 2000 aladel ja muudel riiklike kaitsekavadega hõlmatud aladel ning kultuuri- või ajaloopärandi kaitsealadel.“;

(c) lisatakse lõiked 3 ja 4:

„3. Liikmesriigid võivad kultuuri- või ajaloopärandi kaitse, riigikaitse, ohutuse või elektrivõrgu turvalisusega seotud põhjustel jätta teatavad alad lõigete 1 ja 2 kohaldamisalast välja.

4. Liikmesriigid kõrvaldavad regulatiivsed ja mitteregulatiivsed takistused, mis mõjutavad kuni 800 W võimsusega pistikühendusega minipäikeseenergiasüsteemide paigaldamist hoonetesse ja nende peale.“;

(8) artiklit 16f muudetakse järgmiselt:

(a) kaks viimast lauset jäetakse välja;

(b) lisatakse järgmine lõik:

„Kuni kliimaneutraalsuse saavutamiseni tagavad liikmesriigid, et loamenetlustes eeldatakse, et taastuenergiajaamade ja -rajatiste planeerimine, ehitamine ja käitamine, elektrivõrguga ühendamine, asjaomane elektrivõrk ise ning energiasalvestid ja laadimisjaamad vastavad ülekaalukale avalikule huvile ning et muude kui esimeses lõigus osutatud õiguslike huvide kaalumisel peetakse neid esmatahtsaks. Liikmesriigid võivad kultuuripärandi kaitse kaalutlustel selle eelduse kohaldamise välistada õigusnormides sätestatud kriteeriumide alusel, et tagada ühtlustatud rakendamine.“;

(9) lisatakse artiklid 16g–16k:

„Artikkel 16g

Alternatiivsete või rahuldavate lahenduste puudumine ja hüvitusmeetmete rakendamine direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 tähenduses

1. Kui hinnatakse taastuenergiajaama projektide, taastuenergiajaamade elektrivõrguga ühendamise, elektrivõrgu enda ja energiasalvestite rahuldavate alternatiivlahenduste olemasolu direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 punkti d ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 tähenduses, loetakse rahuldavate alternatiivlahenduste puudumise tingimus täidetuks, kui puuduvad sellised lahendused, mis võimaldaksid saavutada kõnealuse projekti sama eesmärgi, st arendada sama energiatehnoloogia abil sama taastuenergiavõimsust sama või sarnase aja jooksul ja ilma oluliselt suuremate kuludeta.
2. Taastuenergiajaama projektide, taastuenergiajaamade elektrivõrguga ühendamise, elektrivõrgu enda ja energiasalvestitega seotud hüvitusmeetmete rakendamisel direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 tähenduses võivad liikmesriigid põhjendatud juhtudel ja juhul, kui on võimalik mõistlikult tõendada, et kava või projekt ei mõjuta pöördumatult ala struktuuri ja funktsioonide säilitamiseks olulisi ökoloogilisi protsesse ega kahjusta Natura 2000 võrgustiku üldist sidusust enne hüvitusmeetmete kehtestamist, lubada hüvitusmeetmete rakendamist samaaegselt projekti rakendamisega. Liikmesriigid lubavad neid hüvitusmeetmeid kooskõlas

ettevaatuspõhimõttega aja jooksul kohandada, sõltuvalt sellest, kas märkimisväärne negatiivne mõju avaldub eeldatavasti lühikeses, keskpikas või pikas perspektiivis.

Artikkel 16h

Loamenetlus eraldiseisva energiasalvesti, v.a vesinikuhoidla puhul

1. Eraldiseisva energiasalvesti, v.a vesinikuhoidla puhul hõlmab loamenetlus kõiki asjakohaseid halduslube eraldiseisva energiasalvesti ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks, sealhulgas võrguga liitumise luba ning vajaduse korral keskkonnamõju hindamisi ja keskkonnalube. Loamenetlus hõlmab kõiki haldusetappe alates loataotluse täielikkuse kinnitamisest kuni loamenetluse tulemusi käsitleva lõpliku otsuse teatavakstegemiseni asjaomase pädeva asutuse või asjaomaste pädevate asutuste poolt. Pädev asutus kinnitab 30 päeva jooksul pärast loataotluse saamist taotluse täielikkust või kui taotleja ei ole saatnud kogu teavet, mida on vaja taotluse menetlemiseks, palub taotlejal esitada põhjendamatu viivitusega täieliku taotluse. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäev, mil pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust.
2. Liikmesriigid ei nõua kuni 100 kW ülesseatud koguvõimsusega energiasalvesti (v.a vesinikuhoidla) paigaldamiseks halduslube, sealhulgas keskkonnalube, välja arvatud võrguga liitumise luba. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõikest 1 vabastatakse sellise energiasalvesti paigaldamine kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest viia läbi spetsiaalne keskkonnamõju hindamine. Liikmesriigid piiravad käesoleva lõike kohaldamist Natura 2000 aladel ja muudel riiklike kaitsekavadega hõlmatud aladel ning kultuuri- või ajaloopärandi kaitsealadel.
3. Liikmesriigid tagavad, et üle 100 kW ülesseatud koguvõimsusega energiasalvesti (v.a vesinikuhoidla) lubade menetlemine, sealhulgas võrguga liitumise loa menetlemine ja vajaduse korral keskkonnamõju hindamised, ei kesta kauem kui kuus kuud. Pumphüdroenergia salvestamise puhul ei kesta loamenetlus kauem kui kaks aastat.

Artikkel 16i

Loamenetlus laadimisjaamade puhul

1. Laadimisjaamade puhul hõlmab loamenetlus kõiki asjakohaseid halduslube laadimisjaamade ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks, sealhulgas võrguga liitumise lube ning vajaduse korral keskkonnamõju hindamisi ja keskkonnalube. Loamenetlus hõlmab kõiki haldusetappe alates loataotluse täielikkuse kinnitamisest kuni loamenetluse tulemusi käsitleva lõpliku otsuse teatavakstegemiseni asjaomase pädeva asutuse või asjaomaste pädevate asutuste poolt. Pädev asutus kinnitab 30 päeva jooksul pärast loataotluse saamist taotluse täielikkust või kui taotleja ei ole saatnud kogu teavet, mida on vaja taotluse menetlemiseks, palub taotlejal esitada põhjendamatu viivitusega täieliku taotluse. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäev, mil pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust.
2. Liikmesriigid ei nõua kuni 100 kW ülesseatud koguvõimsusega laadimisjaamade paigaldamiseks halduslube, sealhulgas keskkonnaaspektidega seotud halduslube, välja arvatud võrguga liitumise luba. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 2

lõikest 1 vabastatakse selliste laadimisjaamade paigaldamine kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest viia läbi spetsiaalne keskkonnamõju hindamine. Liikmesriigid piiravad käesoleva lõike kohaldamist Natura 2000 aladel ja muudel riiklike kaitsekavadega hõlmatud aladel ning kultuuri- või ajaloopärandi kaitsealadel.

3. Liikmesriigid tagavad, et üle 100 kW ülesseatud koguvõimsusega laadimisjaamade lubade, sealhulgas võrguga liitumise loa menetlemine ja vajaduse korral keskkonnamõju hindamised, ei kesta kauem kui kuus kuud.

Artikkel 16j

Loamenetlus taastuenergiajaamade hübriidimise puhul

1. Kui taastuenergiajaama hübriidimisel on nõutav artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamine või tuleb kindlaks teha, kas projekti puhul on vajalik keskkonnamõju hindamine, või viia läbi keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline läbivaatamine, kindlakstegemine või keskkonnamõju hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti lisaelementidest võrreldes algse projektiga.
2. Taastuenergiaprojekti asukohaks oleva maa kasutamistasutuse muutumise korral tagavad liikmesriigid, et seda taastuenergiaprojekti saab endiselt käitada ja hübriidida.“;

- (10) artikkel 17 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17

Võrguga liitumise loa menetlus

1. Liikmesriigid tagavad, et võrguga liitumise loa menetlus ei ületa:
 - (a) artikli 16d lõikes 2 osutatud päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite, artikli 16h lõikes 2 osutatud eraldiseisvate energiasalvestite ja artikli 16i lõikes 2 osutatud laadimisjaamade puhul ühte kuud;
 - (b) artikli 16d lõikes 1 osutatud päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamise ning artiklites 16c ja 16j osutatud olemasolevate taastuenergiajaamade ajakohastamise või hübriidimise puhul kolme kuud, välja arvatud juhul, kui esineb põhjendatud ohutusprobleeme või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt või kui võimsuse suurenemise mahu tõttu on hindamiseks vaja rohkem aega.
2. Võrguettevõtja teeb artikli 16a lõikes 1, artikli 16b lõikes 1 ja käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaegade jooksul ühe järgmistest toimingutest:
 - (a) kui võimsus on piisav ja taotletav liitumine ei mõjuta võrgu stabiilsust, usaldusväärsust ega ohutust, kiidab taotletud liitumise heaks ja tagab liitumise;

- (b) kui võrguvõimsus ei ole piisav, teeb ettepaneku paindliku liitumislepingu sõlmimiseks vastavalt direktiivi (EL) 2019/944 artiklile 6a, kui see on tehniliselt võimalik.
3. Kui projektiarendaja lükkab lõike 2 punktis b osutatud lepingu ettepaneku tagasi, teeb võrguettevõtja põhjendatud ohutusprobleemide või süsteemi osade tehnilisele ühildamatusele viidates ettepaneku alternatiivse liitumispunkti või alternatiivse esialgse liitumiskuupäeva kohta või kui see ei ole võimalik, jätab liitumistaotluse rahuldamata.
4. Kui jaotusvõrguettevõtja ei vasta lõike 1 punktis a sätestatud tähtaja jooksul, loetakse liitumisluba antuks, tingimusel et päikeseenergiaseadmete, energiasalvestite või laadimisjaamade võimsus ei ületa jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolevat võimsust.“

Artikkel 2

Direktiivi (EL) 2019/944 muutmine

Direktiivi (EL) 2019/944 muudetakse järgmiselt:

- (1) artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Loamenetlus

1. Kui elektrienergia põhi- või jaotusvõrgutaristu või sellega seotud seadmete ehitamiseks või käitamiseks või uute tootmisvõimsuste rajamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), annab liikmesriik või tema määratud pädev asutus sellise loa vastavalt lõigetele 2–14. Liikmesriik või tema määratud pädev asutus võib samadel alustel anda lube ka elektrienergia tarnijatele ja hulgimüüjatele.
2. Lubade andmise süsteemi rakendavad liikmesriigid teevad järgmist:
- (a) kehtestavad läbipaistvad menetlused ning objektiivsed ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, millele peavad vastama kõik ettevõtjad, kes taotleavad luba uue tootmisvõimsuse ning põhi- või jaotusvõrgutaristu ehitamiseks ja/või käitamiseks;
 - (b) avalikustavad lubade andmise kriteeriumid ja menetlused;
 - (c) tagavad, et sellisele tootmisvõimsusele ja taristu või sellega seotud seadmetele loa andmise menetluses võetakse vajaduse korral arvesse projekti tähtsust elektrienergia ja taastuvate energiaallikate siseturu jaoks;
 - (d) tagavad, et loamenetlustes võetakse arvesse nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ¹⁹ ning direktiivide 2000/60/EÜ,²⁰ 2001/42/EÜ,²¹ 2009/147/EÜ²² ja 2011/92/EL²³ kohase hindamise vajadust või selle puudumist;

¹⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ([EÜT L 206. 22.7.1992](#), lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

- (e) tagavad väikeste detsentraliseeritud ja/või hajutatud tootmis- ja jaotussüsteemitaristute jaoks eraldi lihtsustatud ja ühtlustatud loamenetluse, milles võetakse arvesse nende piiratud suurust ja võimalikku mõju;
 - (f) tagavad, et reguleerivad asutused või muud pädevad riiklikud asutused, sealhulgas planeerimisasutused, kehtestavad ja vaatavad läbi kõnealuste konkreetsete loamenetluste suunised ning võivad soovitada muudatusi;
 - (g) tagavad, et kõik otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks;
 - (h) tagavad, et taotlejaid teavitatakse loa andmisest keeldumise põhjustest ja et need põhjused on objektiivsed, mittediskrimineerivad, hästi ja nõuetekohaselt põhjendatud ning et taotlejatel on võimalik edasi kaevata;
 - (i) tagavad, et pädevatel riiklikel asutustel on piisavad tehnilised, rahalised ja inimressursid, et teha otsus loa andmise kohta kohaldatava tähtaja jooksul.
3. Kui liikmesriigid rakendavad elektri põhi- või jaotusvõrgutaristule lubade andmise süsteemi, teevad nad ka järgmist:
- (a) tagavad põhi- ja jaotusvõrgutaristule lubade andmise süsteemi kooskõla artiklite 32 ja 51 kohaselt vastu võetud jaotusvõrgu arengukava ja põhivõrgu kümneaastase arengukavaga;
 - (b) tagavad, et loamenetlused, sealhulgas kõik pädevate asutuste asjakohased menetlused, ei kesta kauem kui kaks aastat, välja arvatud juhul, kui pikem kestus on nõuetekohaselt põhjendatud erakorraliste asjaoludega, mille korral võib neid pikendada kuni ühe aasta võrra;
 - (c) tagavad, et kui pädevad riiklikud asutused või üksused ei vasta punktis b sätestatud tähtaja jooksul, loetakse asjaomased toimingud heakskiidetuks, välja arvatud keskkonnavalaste otsuste puhul ja juhul, kui asjaomase liikmesriigi õigussüsteem ei sisalda haldusliku vaikimisi heakskiitmise põhimõtet;
 - (d) tagavad, et lõplike otsuste avaldamine hõlmab otsuseid, mis on tehtud vaikimisi pärast asjaomaste pädevate asutuste või üksuste vastamata jätmist;
 - (e) tagavad, et põhi- või jaotusvõrgutaristule loa andmist peetakse oluliseks taastuvate energiaallikate integreerimiseks ning kliima- ja energiaeesmärkide ja kliimanetraalsuse saavutamiseks.
4. Liikmesriigid loovad või määravad põhi- või jaotusvõrguettevõtjate jaoks ühe või mitu kontaktpunkti. Need kontaktpunktid annavad taotlejale tema taotluse korral tasuta juhiseid ja hõlbustavad kogu lõikes 1 osutatud toiminguteks loa andmise menetlust kuni vastutavate asutuste lõpliku otsuse tegemiseni. Taotlejal ei ole kogu menetluse kestel vaja võtta ühendust rohkem kui ühe kontaktpunktiga.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik ([EÜT L 327, 22.12.2000](#), lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta ([EÜT L 197, 21.7.2001](#), lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta ([ELT L 20, 26.1.2010](#), lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta ([ELT L 26, 28.1.2012](#), lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

Kõnealusteks kontaktpunktideks võivad olla ka määruse (EL) 2022/869 artiklis 8 osutatud riiklikud pädevad asutused või direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 16 osutatud kontaktpunktid.

5. Kui liikmesriigid rakendavad elektrienergia põhi- või jaotusvõrgutaristule lubade andmise süsteemi, tagavad nad, et kui taotlusest puuduvad menetluse jaoks vajalikud uuringud, aruanded ja dokumendid, nõuavad riiklikud pädevad asutused koostöös teiste asjaomaste asutustega arendajalt vajalikke materjale kolme kuu jooksul alates taotluse esitamisest, täpsustades nende ulatuse ja üksikasjalikkuse. Sama kolmekuulise ajavahemiku jooksul teatab riiklik pädev asutus arendajale, kas projekti suhtes on kohaldatavad lõikes 10 sätestatud eeldused. Pärast seda ajavahemikku ei nõua pädev asutus ega ükski teine asjaomane asutus lisateavet, uuringuid, aruandeid ega hindamisi, välja arvatud juhul, kui projektis või seda ümbritsevas keskkonnas on toimunud oluline muutus, mistõttu algsed kriteeriumid, millel otsused põhinesid, ei ole enam asjakohased. Kui selline oluline muutus on toimunud, esitab riiklik pädev asutus projektiarendajale põhjendatud selgituse lisateabe nõudmise kohta.
6. Käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud tähtaja kohaldamine ei piira liidus kohaldatava keskkonna- ja energiaalase õiguse, sealhulgas direktiivi (EL) 2018/2001 kohaseid kohustusi, kohtulikku edasikaebamist, õiguskaitsevahendeid ja muid kohtumenetlusi ning alternatiivseid vaidluste lahendamise mehhanisme, sh kaebemenetlusi, kohtuvälist edasikaebamist ja õiguskaitsevahendeid, ning seda tähtaega võib pikendada selliste menetluste kestuse võrra.
7. Käesoleva artikli kohaldamine ei mõjuta määruse (EL) 2022/869 artikleid 7–10 ega direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 15 ja artikleid 15b–17.
8. Kuni kliimanetraalsuse saavutamiseni liidus tagavad liikmesriigid, et loamenetluste raames üksikjuhtumite hindamisel eeldatakse, et põhi- või jaotusvõrgutaristu planeerimine, ehitamine ja käitamine vastab ülekaalukale avalikule huvile ning edendab rahvatervist ja ohutust, kui üksikjuhtumite puhul kaalutakse õiguslikke huve direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a kohaldamiseks. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud ja konkreetsetel asjaoludel piirduda kohaldamisel oma territooriumi teatavate osadega, teatavat liiki tehnoloogiaga või teatavate tehniliste omadustega projektidega.

Liikmesriigid tagavad, et ühtlustatud rakendamise saavutamiseks eelistatakse neid projekte ka muude kui käesolevas lõikes osutatud õiguslike huvide kaalumisel (välja arvatud kultuuripärandi kaitsega seotud huvid) õigusnormides sätestatud kriteeriumide alusel.
9. Kuni kliimanetraalsuse saavutamiseni liidus tagavad liikmesriigid erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõikest 1, artikli 4 lõigetest 1 ja 2 ning kõnealuse direktiivi I lisa punktist 20 ja II lisa punkti 3 alapunktist b ning erandina direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3, et pädev asutus võib põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui kliimanetraalsuse ja taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks on vaja kiirendada elektrisüsteemitaristu kasutuselevõttu, vabastada olemasoleva põhi- ja jaotusvõrgutaristu renoveerimise, moderniseerimise või ajakohastamise järgmistest nõuetest, tingimusel et renoveerimise, moderniseerimise või ajakohastamisega ei kaasne täiendava ruumi kasutuselevõttu ja see vastab algse rajatise suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnavalastele leevendusmeetmetele:
 - (a) keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõikele 1;

- (b) Natura 2000 aladele avalduva mõju hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3;
- (c) liikide kaitsele avalduva mõju hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõikele 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artiklile 5;
- (d) läbivaatamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [xxxxx] artiklile 5.

Tulenevalt direktiivi 2011/92/EL artiklist 7 ei kohaldata neid vabastusi olemasoleva põhi- ja jaotusvõrgutaristu renoveerimise, moderniseerimise või ajakohastamise ning uue jaotusvõrgutaristu või sellega seotud seadmete ehitamise suhtes, millel tõenäoliselt on oluline keskkonnamõju teises liikmesriigis.

Liikmesriigid piiravad käesoleva lõike kohaldamist Natura 2000 aladel ja muudel riiklike kaitsekavadega hõlmatud aladel ning kultuuri- või ajaloopärandi kaitsealadel.

10. Põhjendatud asjaoludel võivad liikmesriigid kohaldada lõikes 9 osutatud vabastusi ka uue jaotusvõrgutaristu või sellega seotud seadmete ehitamise suhtes, tingimusel et asjaomane projekt on direktiivi 2011/92/EÜ artikli 4 lõike 2 kohaselt läbi vaadatud ning riiklik pädev asutus on kindlaks teinud, et tõenäoliselt ei ole projektil olulist keskkonnamõju, võttes eelkõige arvesse selle piirkonna eripära, kus projekt ellu viiakse, näiteks kui tegemist on linna või tiheasustusalaga.

Tulenevalt direktiivi 2011/92/EL artiklist 7 ei kohaldata neid vabastusi sellise uue jaotusvõrgutaristu või sellega seotud seadmete ehitamise suhtes, millel tõenäoliselt on oluline keskkonnamõju teises liikmesriigis.

Kui esimeses lõigus osutatud läbivaatamise käigus tehakse kindlaks tõenäoliselt oluline keskkonnamõju, teavitab pädev asutus projektiarendajat 45 päeva jooksul alates taotluse esitamisest, et lõike 9 punktides a, b ja c osutatud hindamine on nõutav.

Liikmesriigid piiravad käesoleva lõike kohaldamist Natura 2000 aladel ja muudel riiklike kaitsekavadega hõlmatud aladel ning kultuuri- või ajaloopärandi kaitsealadel.

11. Eeldatakse, et põhi- ja jaotusvõrgutaristu planeerimine, ehitamine ja käitamine aitab kaasa lämmastikuheite pikaajalisele vähendamisele, ning nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 järgimiseks tehtava hindamise käigus ei ole vaja lämmastikuheidet hinnata.
 12. Olemasoleva põhi- või jaotusvõrgutaristu laiendamise, uuendamise, moderniseerimise või ajakohastamise projekti puhul piirdub direktiivi 2011/92/EL kohane keskkonnamõju hindamine ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohane asjakohane hindamine sellise võimaliku mõju hindamisega, mis tuleneb muudatustest või laiendustest võrreldes algse põhi- või jaotusvõrgutaristuga.
 13. Lõikes 1 osutatud lubade haldamise eesmärgil tagavad liikmesriigid loataotluste, nende menetlemise ja nende kohta otsuste tegemise haldamiseks digiplatvormi olemasolu.
Platvormi kaudu tagatakse juurdepääs asjakohastele keskkonna- ja geoloogiaandmetele ning otsustele, mis on kättesaadavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikes 3 osutatud keskses veebiportaalis.“;
- (2) lisatakse artikkel 8a:

„Artikkel 8a

**Alternatiivsete või rahuldavate lahenduste puudumine ja hüvitusmeetmete rakendamine
direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 tähenduses**

14. Kui direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 punkti d ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 kohaldamiseks hinnatakse põhi- või jaotusvõrgutaristu ja sellega seotud seadmete projektide rahuldavate alternatiivlahenduste olemasolu, loetakse rahuldavate alternatiivlahenduste puudumise tingimus täidetuks, kui puuduvad sellised lahendused, mis võimaldaksid saavutada kõnealuse projekti sama eesmärgi, st arendada sama tehnoloogia abil sama võimsust sama või sarnase aja jooksul ja ilma oluliselt suuremate kuludeta.
 15. Põhi- või jaotusvõrgutaristu ja sellega seotud seadmete projektidega seotud hüvitusmeetmete rakendamisel direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 tähenduses võivad liikmesriigid põhjendatud juhtudel ja juhul, kui on võimalik mõistlikult tõendada, et kava või projekt ei mõjuta pöördumatult ala struktuuri ja funktsioonide säilitamiseks olulisi ökoloogilisi protsesse ega kahjusta Natura 2000 võrgustiku üldist sidusust enne hüvitusmeetmete kehtestamist, lubada hüvitusmeetmete rakendamist samaaegselt projekti rakendamisega. Liikmesriigid võivad lubada neid hüvitusmeetmeid kooskõlas ettevaatuspõhimõttega aja jooksul kohandada, sõltuvalt sellest, kas märkimisväärne negatiivne mõju avaldub eeldatavasti lühikeses, keskpikas või pikas perspektiivis.“;
- (3) lisatakse artikkel 40a:

„Artikkel 40a

Võrkude arendamine ja õigus teha investeerimisotsuseid

1. Pärast lõike 2 punkti c kohast konsulteerimist kõigi asjaomaste sidusrühmadega esitavad kõik põhivõrguettevõtjad vähemalt iga kahe aasta järel reguleerivale asutusele võrgu kümneaastase arengukava, mis põhineb olemasoleval ja prognoositaval nõudlusel ja pakkumisel. Võrgu arengukava sisaldab tõhusaid meetmeid võrgu piisava võimsuse ja tarnekindluse tagamiseks. Põhivõrguettevõtja avaldab võrgu kümneaastase arengukava oma veebisaidil.

Liikmesriigid püüavad tagada vastavate maagaasi-, vesiniku- ja elektrivõrgu kümneaastaste arengukavade kooskõlastatud kavandamisetapeid.
2. Peamised nõuded kümneaastasele võrgu arengukavale on järgmised:
 - (a) kavaga antakse turuosalistele teada peamisest põhivõrgutaristust, mis tuleb järgmise kümne ja viieteistkümne aasta jooksul ehitada või mida tuleb ajakohastada, võttes arvesse ennetavate investeeringute potentsiaali võrgu tulevaste vajaduste rahuldamiseks;
 - (b) kavas käsitletakse prioriteetsetena mittefossiilseid paindlikkusressursse vastavalt määrusele (EL) 2019/943, traadita lahendusi vastavalt määrusele (EL) [üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitlev määrus, mille kohta on ettepanek tehtud dokumendis COM(2025)xxxx] ja muid võrgu laiendamise alternatiive;

- (c) kava põhineb ühisel stsenaariumil, mis töötatakse välja iga kahe aasta järel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1788²⁴ artiklile 55 ning mis on kooskõlas määruse (EL) [*üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E) käsitlev määrus, mille kohta on ettepanek tehtud dokumendis COM(2025)xxxx*] artikli 11 kohaselt välja töötatud keskse stsenaariumi ja tundlikkustega;
- (d) kava on kooskõlas lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ning selle ajakohastatud versioonidega, võtab arvesse määruse (EL) 2018/1999 kohaselt esitatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade hetkeseisu, on kooskõlas direktiivis (EL) 2018/2001 seatud eesmärkidega, järgib energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamist vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 27 ning toetab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁵ artikli 2 lõikes 1 ja artikli 4 lõikes 1 sätestatud kliimanetraalsuse eesmärki;
- (e) kavas esitatakse teave kõigi investeeringute kohta, mille kohta on otsus juba tehtud, ja uute investeeringute kohta, mis tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul;
- (f) kavas esitatakse kõikide investeerimisprojektide ajakava.
3. Uute taristuprojektide puhul lisatakse selgitus selle kohta, kuidas võeti arvesse traadita lahendusi, mittefossiilseid paindlikkusressursse või muid võrgu laiendamise alternatiive.
4. Võrgu kümneaastase arengukava väljatöötamisel võtab põhivõrguettevõtja täielikult arvesse, kas võrgu laiendamise asemel saaks kasutada tarbimiskaja, energiasalvestusüksusi või muid ressursse, eeldatavat tarbimist, kauplemist teiste riikidega ning liidu ja piirkondade võrkude investeerimiskavu.
5. Reguleeriv asutus konsulteerib võrgu kümneaastase arengukava suhtes selgelt ja läbipaistvalt kõikide olemasolevate või võimalike võrgukasutajatega. Isikutelt või ettevõtjatelt, kes väidavad end olevat võimalikud võrgukasutajad, võib nõuda selle väite tõendamist. Reguleeriv asutus avaldab konsultatsioonide tulemused, eelkõige võimalikud investeerimisvajadused.
6. Reguleeriv asutus kiidab võrgu kümneaastase arengukava heaks või nõuab selle muutmist ning analüüsib, kas kava hõlmab kõiki konsultatsioonide käigus kindlaks tehtud investeerimisvajadusi ja kas see on kooskõlas võrgu kümneaastase mittedivulga liidu arengukavaga (edaspidi „liidu võrgu arengukava“), millele on osutatud määruse (EL) 2019/943 artikli 30 lõike 1 punktis b. Kui tekib kahtlus, et kava ei ole liidu võrgu arengukavaga kooskõlas, konsulteerib reguleeriv asutus ACERiga. Reguleeriv asutus võib nõuda põhivõrguettevõtjalt, et ta oma kümneaastast võrgu arengukava muudaks.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1788, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2023/1791 ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/73/EÜ ([ELT L 2024/1788](http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj), 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

Pädevad riigiasutused analüüsivad, kas kümneaastane võrgu arengukava on kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 kohaselt esitatud riikliku energia- ja kliimakavaga.

7. Reguleeriv asutus jälgib ja hindab võrgu kümneaastase arengukava rakendamist.
8. Kui sõltumatu süsteemihaldur või sõltumatu põhivõrguettevõtja jätab tegemata kümneaastases võrgu arengukavas ette nähtud investeeringu, mis oleks tulnud teha järgneva kolme aasta jooksul, ilma et selleks oleks olnud väljaspool tema kontrolli olevaid mõjuvaid põhjuseid, tagavad liikmesriigid, et reguleeriv asutus peab võtma vähemalt ühe järgmistest meetmetest, et kõnealuse investeeringu tegemine tagada, kui see investeering on võrgu viimase kümneaastase arengukava kohaselt endiselt vajalik:
 - (a) nõuab põhivõrguettevõtjalt kõnealuse investeeringu tegemist,
 - (b) korraldab kõnealuse investeeringu tegemiseks kõigile investoritele avatud pakkumismenetluse või
 - (c) kohustab põhivõrguettevõtjat nõustuma kapitali suurendamisega, et vajalikke investeeringuid rahastada, ja lubama sõltumatutel investoritel kapitalis osaleda.
9. Kui reguleeriv asutus on kasutanud lõike 8 punkti b kohast volitust, võib ta kohustada põhivõrguettevõtjat nõustuma ühe või mitme järgneva tingimusega:
 - (a) rahastaja on kolmas isik;
 - (b) ehitaja on kolmas isik;
 - (c) asjaomane uus vara luuakse ise;
 - (d) asjaomast uut vara kasutatakse ise.

Põhivõrguettevõtja annab investoritele investeeringu tegemiseks kogu vajaliku teabe, ühendab uue vara põhivõrku ja teeb oma parima, et hõlbustada investeerimisprojekti elluviimist.

Asjakohase rahastamiskorra peab heaks kiitma reguleeriv asutus.

10. Kui reguleeriv asutus on kasutanud lõike 8 kohaseid volitusi, katab asjaomane tasude korraldus kõnealuse investeeringu kulud.“;
- (4) artikkel 51 jäetakse välja;
- (5) artikli 59 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„bb) kiita heaks artiklis 40a osutatud kümneaastased võrgu arengukavad ja nõuda nende muutmist.“

Artikkel 3

Direktiivi (EL) 2024/1788 muutmine

Direktiivi (EL) 2024/1788 muudetakse järgmiselt:

- (1) artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui maagaasirajatiste, vesinikutootmisrajatiste ja vesinikusüsteemitaristu ehitamiseks ja käitamiseks on vajalik luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), annavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused vastavalt lõigetele 2–11 ja lõikele 16 loa selliste rajatiste, taristu, torustike ja nende juurde kuuluvate seadmete ehitamiseks või käitamiseks oma territooriumil. Liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused võivad samadel alustel anda loa maagaasi ja vesiniku tarnimiseks ja hulgimüüjatele.“;

(b) lisatakse lõiked 5a–5d:

„5a. Liikmesriigid tagavad, et kui taotlusest puuduvad menetluse jaoks vajalikud uuringud, aruanded ja dokumendid, nõuavad nende pädevad asutused koostöös teiste asjaomaste asutustega arendajalt vajalikke materjale kolme kuu jooksul alates taotluse esitamisest, täpsustades nende ulatuse ja üksikasjalikkuse taseme.

Pärast seda ajavahemikku ei nõua pädev asutus ega ükski teine asjaomane asutus lisateavet, uuringuid, aruandeid ega hindamisi, välja arvatud juhul, kui projektis või seda ümbritsevas keskkonnas on toimunud oluline muutus, mistõttu algsed kriteeriumid, millel otsused põhinesid, ei ole enam asjakohased. Sel juhul esitab liikmesriigi pädev asutus projektiarendajale põhjendatud selgituse lisateabe nõudmise kohta.

5b. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevatel asutustel on piisavad tehnilised, rahalised ja inimressursid, et teha loa andmise kohta otsus lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul.

5c. Lõikes 1 osutatud vesinikutootmisrajatise ja vesinikusüsteemitaristut käsitlevas loamenetluses tagavad liikmesriigid, et kui nende asjaomased pädevad asutused ei vasta lõikes 5 osutatud tähtaja jooksul, loetakse konkreetsed toimingud heakskiidetuks, välja arvatud keskkonnavalused otsused ja välja arvatud juhul, kui asjaomase liikmesriigi õigussüsteemis ei tunnustata haldusliku vaikimisi heakskiitmise põhimõtet.

5d. Kõik otsused, sealhulgas lõplikud otsused, mis tehakse vaikimisi pärast asjaomaste pädevate asutuste vastamata jätmist, tehakse üldsusele kättesaadavaks.“;

(c) lõikesse 8 lisatakse järgmine lõik:

„Kõnealusteks kontaktpunktideks võivad olla ka määruse (EL) 2022/869 artiklis 8 osutatud riiklikud pädevad asutused või direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 16 osutatud kontaktpunktid.“;

(d) lisatakse lõige 16:

„16. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud lubade haldamise eesmärgil tagavad liikmesriigid taotluste, nende menetlemise ja nende kohta otsuste tegemise haldamiseks digiplatvormi olemasolu. Platvormi kaudu tagatakse juurdepääs asjakohastele keskkonna- ja geoloogiaandmetele ning otsustele, mis on kättesaadavad artikli 10 lõikes 3 osutatud keskses veebiportaalis.“

Artikkel 4

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [kaks aastat pärast vastuvõtmist]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste riigisiseste õigusnormide teksti.

Artikkel 5

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 6

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	4
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	5
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	5
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	6
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....	6
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	9
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	10
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihotstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed.....	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Direktiiv, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Taastuenergia, energiataristu, keskkonnakaitse

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Üldeesmärk on vastupidava energiataristu, taastuenergia ja paindlikkuse, sealhulgas energiasalvestite ja laadimisjaamade õigeaegne ja tõhus arendamine kogu ELis. See võimaldab ELiil saavutada oma energia- ja kliimaeesmärgid, sealhulgas tagada paremate energiaühenduste kaudu energia taskukohasuse, mis toob kaasa hindade lähenemise, madalamad elektri hulgimüügihinnad ja elektrihindade väiksema volatiilsuse, ning kiirendada tootmise ja nõudluse ühendamist.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1

Lühendada ja lihtsustada energiataristu-, taastuenergia- ja energiasalvestusprojektide ning laadimisjaamade lubade menetlemist, lühendades vajalike lubade saamiseks kuluvat aega, muutes kehtivatest tähtaegadest kinnipidamise teostatavaks ja lihtsustades loanõudeid.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

[...] Majanduslik mõju

Taastuenergiaprojektide, elektrivõrkude ning energiasalvestite ja laadimisjaamade arendamise eesmärgil konkreetseid lühemaid tähtaegu ja lihtsamaid menetlusi hõlmava selge raamistiku loomise kaudu lühendaks ettepanek projektide elluviimiseks kuluvat aega ja tooks seega majanduslikku kasu. Seda järelust toetavad loamenetluste kiirendamiseks erakorralise määrusega kehtestatud siduvate ja valikuliste meetmete rakendamisel saadud kogemused. Saksamaa on selles määruuses sätestatud meetmeid laialdaselt kasutanud, tänu millele on lubade menetlemine oluliselt kiirenenud. Projektide elluviimise viivituste vähendamine peaks tooma kasu elektri hulgihindade üldise languse näol ja suurendama üldist heaolu.

Konkurentsivõime

Kui Euroopal õnnestuks planeerimis- ja loamenetlusi märkimisväärselt lühendada, saaks ta lisaks otsese majandusliku kasu saavutamisele parandada ka oma konkurentsipositsiooni otseste konkurentide suhtes, näiteks tööstuse kulutõhuga elektrifitseerimise kaudu. See puudutab näiteks andmekeskuste või gigatehaste ühendamist, mille puhul võrguühendus on üks olulisi kaalutlusi, mille alusel tehakse otsus asukoha kohta.

Digitaliseerimine

Ettepaneku kohaselt peaksid liikmesriigid digivahendite integreerimise kaudu oma loamenetlusi täiendavalt digitaliseerima, looma platvorme ja neid asjakohaste andmetega pidevalt ajakohastama ning täiendama oma töötajate oskusi uute digielementidega toimetulemise tagamiseks.

Halduskoormus

Ettepaneku kohased meetmed eeldavad riiklike ja kohalike ametiasutuste rakendustegevust, eelkõige seoses järgmisega: lube andvate asutuste varustamine töötajate, oskuste ja vahenditega, mis on vajalikud selleks, et tulla toime kasvava arvu loataotlustega, loamenetlustähtaegade lühenemisega ja loamenetluste lihtsustamisega teatavate projektide ja ajakohastamise puhul, digiplatvormide ja -vahendite loomine loamenetlusteks, tulu jaotamise kavade väljatöötamiseks seoses üldsuse osalemisega taastuvenergiaprojektides ning uuteks ühtseteks menetlusteks elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristu jaoks üldiselt ning energiasalvestite ja laadimisjaamade jaoks, mida muudetud taastuvenergiadirektiiv ei hõlma. Seda lühiajalist kulumõju korvaks aga kokkuhoid, mis saavutatakse keskpikas ja pikas perspektiivis tänu sujuvamatele, lihtsamatele ja kiirematele menetlustele.

Sotsiaalne mõju

Ettepanek hõlmab lisameetmeid, millega tugevdatakse üldsuse varajast ja tõhusat kaasamist ning edendatakse üldsuse toetust taastuvenergiaprojektidele. Need meetmed sisaldavad otseselt sätteid, mille eesmärk on suurendada üldsuse osalemist ja seega taastuvenergiaprojektide ühiskondlikku heakskiitu. Vaadates läbi praegused meetmed, mis on seotud üldsuse heakskiiduga taastuvenergiaprojektidele, saab komisjon hinnata võimalust kehtestada tarbijatele otsest või kaudset kasu toovaid meetmeid, nagu tulu jaotamise kavad ja töökohtade loomine.

Keskkonnamõju

Energiataristute, eelkõige elektrivõrkude arendamise tagamine on oluline selleks, et suurendada energiaallikate kogumisse integreeritava taastuvenergia osakaalu, vältides piirangutest tulenevat keskkonnakahju. Taastuvate energiaallikate integreerimine võimaldab vähendada fossiilkütuste kasutamist ning seeläbi vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja seega käsitleda bioloogilise mitmekesisuse vähenemise kahte peamist põhjust, milleks on kliimamuutused ja õhusaaste. Ettepanek sisaldab meetmeid, mis on suunatud loamenetluste kiirendamisele ning seeläbi kiiremale ja laialdasemale kasutuselevõtule, mis on seotud suurema ruumikasutusega ja mõjutab seega keskkonda, kuid nendega ei alandata keskkonnakaitse taset.

Looduslikule ja tehiskeskkonnale avalduv asjakohane mõju ulatub kasvuhoonegaaside heitest ja muu kui CO₂ heitest kaugemale. See mõju sõltub suuresti kasutatavast tehnoloogiast ja varade asukohast ning ümbritseva loomastiku ja taimestiku keskkonnaseisundist. Seda mõju vähendatakse kavandatud meetmete ülesehituses sisalduvate kaitsemeetmete kaudu.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Ettepaneku edukust saab mõõta energiataristu, taastuvenergiavarade, energiasalvestusprojektide ja laadimisjaamade lubade lühema ja lihtsama

menetlemise tegevuseesmärgi alusel ning järgmiste näitajate abil:

- loamenetluste keskmine ja maksimaalne kogukestus aastates;
- ühist ja vastastikust huvi pakkuvate projektide lubade menetlemise iga-aastane määr ja keskmised viivitused (aastates);
- loamenetluste digitaliseerimise määr – nende liikmesriikide protsent ja arv, kus võetakse kasutusele digimenetlused, lubade haldamise platvormid ja asjakohaste andmete keskarhiivid (asjaomastele sidusrühmadele hõlpsasti ligipääsetavas vormingus);
- vastuseis ühist huvi pakkuvatele projektidele (avaliku konsultatsiooni käigus saadud kirjalike vastuväidete arv, õiguskaitsemenetluste arv).

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

- uut meetet
- uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁵²
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Ettepanek sisaldab meetmeid taastuenergiaprojektide, põhi- ja jaotusvõrkude, energiasalvestusprojektide ja laadimisjaamade lubade menetlemise kohta. Liikmesriigid peavad nende eeskirjade ülevõtmiseks võtma vastu uued meetmed või muutma oma õigusakte.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (ex-ante)

ELi energiaeesmärkide saavutamine ilma ELi tasandil võetavate täiendavate meetmeteta taastuenergia kasutuselevõtuks ei oleks kulutõhus. Vaja on ELi lähenemisviisi, et pakkuda liikmesriikidele õigeid stiimuleid koordineeritult kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist energiatõhusamaks, peamiselt taastuvatel energiaallikatel põhinevaks energiasüsteemiks. Muudetud taastuenergiadirektiiv juba sisaldab sätteid taastuvate energiaallikate, samas asukohas paiknevate energiasalvestite ja nendega seotud võrkude lubade menetlemise kohta. Selle reguleeriva raamistiku edasiseks täiustamiseks koordineeritud viisil on vaja ELi meetmeid, millega kiirendatakse taastuvate energiaallikate, energiasalvestite ja laadimisjaamadega seotud loamenetlusi ning tagatakse liikmesriikidevaheline koosõla ja energialiidu hea toimimine. Kuna

⁵² Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

liikmesriikide energiapoliitika on erinev, on ELi tasandi meetmetel, mida toetab tugev juhtimisraamistik, suurem tõenäosus saavutada ELi kliimaeesmärk ja vajalik taastuenergia suurem kasutuselevõtt kui üksnes riigi või kohaliku tasandi meetmetel.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*)

ELi meetmed, mida võetakse taastuenergia valdkonnas muudetud taastuenergiadirektiivi alusel ning energiataristu valdkonnas elektriturudirektiivi ja gaasiturudirektiivi alusel, annavad lisaväärtust, sest need on tõhusamad ja tulemuslikumad kui üksikute liikmesriikide meetmed, vältides killustatud lähenemisviisi ja käsitledes liidu energiasüsteemi ümberkujundamist koordineeritud viisil. Nende meetmetega vähendatakse kasvuhoonegaaside netoheidet ja saastust, kaitstakse elurikkust, kasutatakse ära siseturu eeliseid ning mastaabisäästust ja Euroopa tasandi tehnikaalasest koostööst saadavat kasu ning tagatakse investeerimiskindlus kogu ELi hõlmava õigusraamistikuga. ELi tasandi meetmetega, millele lisanduvad liikmesriikide meetmed, on võimalik kõrvaldada mitu avaliku ja erasektori investeeringuid pärssivat takistust, täiendades ja tugevdades riiklikke ja kohalikke meetmeid.

Ettepaneku eesmärki ei ole võimalik liikmesriikide meetmetega samal määral saavutada; samal ajal säilitatakse sellega liikmesriikide õigus valida oma energiaallikate jaotus, liikmesriikide pädevus ja liikmesriikide õigus määrata kindlaks oma loaraamistiku üksikasjad. Kuigi ettepanek hõlmab rohkem ülalt-alla lähenemisviisi, säilitab ja tugevdab see ka pädevust liikmesriikide tasandil, mistõttu komisjon leiab, et see on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Mõjuhindangule lisatud rakendamisaruanDES analüüsitakse nõukogu määrusega ja muudetud taastuenergiadirektiiviga liidu tasandil kehtestatud loaraamistiku rakendamisel saadud kogemusi. Rakendamisaruanne sisaldab tõendeid vajaduse kohta teha täiendavaid parandusi, eelkõige seoses nõukogu määruSES sisalduvate meetmetega, mida ei muudetud alaliseks, üldsuse osalemisega, digitaliseerimisega ja keskkonnamõju hindamise menetluste lihtsustamisega.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Elektrivõrgupakett on üks peamisi tulemusi puhta tööstuse kokkuleppe ja taskukohase energia tegevuskava raames, mis on lisatud komisjoni tööprogrammi. Käesolev algatus täiendab muid algatusi, mille eesmärk on luua integreeritum Euroopa energiaturg ning vähendada kodumajapidamiste ja tööstuse energiakulusid. Energiataristu on väga oluline ka selleks, et saavutada 2040. aastaks kavandatud ELi kliimaeesmärk ja ELi eesmärk jõuda 2050. aastaks kliimanetraalsuseni.

Komisjoni ettepanekus uue mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta rõhutatakse „tõelise energialiidu“ olulisust.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangus analüüsiti erinevaid poliitikavariante algatuse üld- ja erieesmärgi saavutamiseks. Käesoleva

seadusandliku ettepaneku kohast eelistatud poliitikavarianti peeti kõige tulemuslikumaks ja kulutõhusamaks lähenemisviisiks.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)⁵³

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringupangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kui võrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

⁵³

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

Märkused

Käesoleva ettepaneku puhul on ainus kindlaks tehtud eelarvevajadus seotud välisloetuse lepinguga direktiivi ülevõtmise kontrollimiseks. Võttes arvesse läbirääkimiste, vastuvõtmise ja ülevõtmise tavapärasest ajakava, on sellist lepingut vaja pärast 2028. aastat ja seega järgmises mitmeaastasest finantsraamistikus.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Energeetika peadirektoraadi otse täidetavate ülesannete puhul järgitakse komisjonis ja rakendusametites rakendatavat iga-aastast kavandamise ja järelevalve tsüklit, sealhulgas esitatakse tulemused energeetika peadirektoraadi iga-aastases tegevusaruandes.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Nõue 1

Tavapraktikaks on olnud välise teenuseosutaja kasutamine materjali korraldamiseks ja meetmete esmaseks hindamiseks, võttes arvesse meetmete mahtu ja riigikeelte kasutamist liikmesriikide teatatud meetmetes. Ülesanne antakse riigihankemenetluse kaudu. Käesoleval juhul viiakse hange läbi eelarve otsese täitmise raames, kohaldades täielikult finantsmääruse sätteid. Energeetika peadirektoraadi hangete kontrollistrateegia hõlmab konkreetseid õiguslikke, tegevus- ja finantskontrolle hankemenetluse üle (läbivaatamine hangete ja lepingute nõuandekomitee poolt) ning lepingute allkirjastamise üle. Lisaks tehakse kaupade ja teenuste hankimiseks tehtud kulutustele eel- ning vajaduse korral järel- ja finantskontrolli.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Energeetika peadirektoraadi poolt eelarve otsese täitmise raames hallatavate elementidega võivad kaasnedavad tavapärased riigihankemenetlusi mõjutavad riskid. Kulude seaduslikkuse ja korrektsusega seotud riske peetakse väikeseks. Organisatsiooni ja peadirektoraadi tasandil on kehtestatud asjakohased ja tõhusad kontrollimehhanismid. Tulemuslikkuse puhul on põhiriskiks valed hinnangud käesoleva ettepanekuga kaasneva töökoormuse kohta. Seda riski tuleb aktsepteerida ning see sõltub liikmesriikidepoolsest ülevõtmisest, sisemisest töökorraldusest ja prioriteetide seadmisest.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Energeetika peadirektoraadile määratud ülesannete täitmisel järgitakse olemasolevat kontrollisüsteemi ja kontrollikulude suhe peaks jääma stabiilseks (hiljutise tegevuse põhjal 5–6 % hallatavatest vahenditest). Oodatav vearisk maksete tegemise ja sulgemise ajal on kooskõlas hankemenetluste hinnangulise veamääraga eeldatavasti väike, jäädes alla 2 % olulisuse läve.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Energeetika peadirektoraat võttis 2020. aastal vastu pettustevastase võitluse strateegia läbivaadatud versiooni ja 2023. aastal 2023.–2025. aasta tegevuskava läbivaadatud versiooni. Praegu vaatab energeetika peadirektoraat kooskõlas OLAFi metoodikaga läbi pettustevastase võitluse strateegiat aastateks 2026–2028. Energeetika peadirektoraadi pettustevastase võitluse strateegia põhineb komisjoni

pettustevastase võitluse strateegial ja spetsiifilisel riskihindamisel, mis tehti asutuse sees, et selgitada välja pettuste suhtes kõige haavatavamad valdkonnad, juba kehtestatud kontrollid ja meetmed, mis on vajalikud, et parandada energeetika peadirektoraadi suutlikkust pettusi ennetada, avastada ja kõrvaldada.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁵⁴	EFTA riigid ⁵⁵	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁵⁶	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	02.03.02 Euroopa ühendamise rahastu – Energia	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

⁵⁴ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁵⁵ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁵⁶ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade⁵⁷

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		Nr								
DG: ENER			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud										
Eelarverida: 02.03.02 Euroopa ühendamise rahastu – Energia	Kulukohustused	(1b)	0,350							0,350
	Maksed	(2b)		0,140		0,140	0,070			0,350
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁵⁸										
Eelarverida		(3)								0
DG ENER assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	$= 1a + 1b + 3$	0,350	0	0	0	0	0	0	0,350
	Maksed	$= 2a + 2b + 3$	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0,350
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

⁵⁷ 2027. aasta järgsed summad on esialgsed ega mõjuta järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi.

⁵⁸ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

											KOKKU
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,350	0	0	0	0	0	0	0	0,350
	Maksed	(5)	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0	0,350
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <2> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,350	0	0	0	0	0	0	0	0,350
	Maksed	= 5 + 6	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0	0,350
				Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane
				2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	finantsraamistik
											2028–2034
											KOKKU
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,350	0	0	0	0	0	0	0	0,350
	Maksed	(5)	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0	0,350
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,350	0	0	0	0	0	0	0	0,350
	Maksed	= 5 + 6	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0	0,350

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		4	„Halduskulud“ ⁵⁹						
DG: <.....>		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud		0	0	0	0	0	0	0	0
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	0
DG <....> KOKKU	Assigneeringud	0	0	0	0	0	0	0	0

DG: <.....>		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud		0	0	0	0	0	0	0	0
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	0
DG <....> KOKKU	Assigneeringud	0	0	0	0	0	0	0	0

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

⁵⁹

Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	0,350	0	0	0	0	0	0	0,350
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed	0	0,140		0,140	0,070	0	0	0,350

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)										KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljundi liik ⁶⁰	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁶¹ ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		

⁶⁰ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁶¹ Vastavalt punktile 1.3.2. „Erieesmärgid“.

Erieesmärk nr 2 kokku																
KOKKU																

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 4								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 4 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina⁶²

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
(Kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
(Otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0

⁶² [Palun täpsustage allpool esitatud tabelis, kui palju täistööaja ekvivalente on juba määratud meetme haldamiseks ja/või kui palju saab neid teie peadirektoraadis ümber paigutada ja millised on teie netovajadused.]

Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0	0

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist

Erakorraline lisapersonal*

Rahastatakse rubriigist 4 või teadusuuringute eelarveridalt

Rahastatakse BA ridadelt

Rahastatakse tasudest

Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad

ei kohaldata

Kosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Kosseisuvälised töötajad	

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 4 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereval.

Rubriikide 1–3 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIK 4 kokku	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
 - Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele
 - märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu
- miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁶³						
		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Nõue 1. Nõue 1 on seotud meetmega, mille kohaselt tuleb taastuenergia-, energiataristu- ja energiasalvestusprojektide loataotluste menetlemine digitaliseerida ja tsentraliseerida.

⁶³ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

Liikmesriikide pädeva(te)l asutus(t)el peab olema võimalik võtta loataotlusi ja kõiki asjakohaseid dokumente vastu digitaalsel kujul. Ettepaneku kohaselt peaksid liikmesriigid taastuenergia-, energiasalvestus- ja võrguprojektide lubade menetlemise kõigi etappide jaoks looma riigi tasandil ühtse digiportaali, mis aitaks kaasa erinevate lube andvate riiklike asutuste tegevuse ühtsemale digitaliseerimisele, koostalitlusvõimele ja läbipaistvusele ning lõppkokkuvõttes kiirendaks loamenetlusi. See nõue sätestatakse taastuenergiadirektiivi artiklis 16, elektriturudirektiivi artiklis 8 ja gaasiturudirektiivi artiklis 3. See lisandub liikmesriikide kohustusele teha kõik otsused kergesti ligipääsetavas vormis. Asjaomased asutused peaksid tagama juurdepääsu asjakohastele keskkonna- ja geoloogia andmetele ning otsustele, mis on kättesaadavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikes 3 osutatud keskses veebiportaalis.

Nõue 2. Nõue 3 on seotud muutmisdirektiivi ülevõtmise ja rakendamise järelevalve ja hindamisega komisjoni talituste poolt. Meetmete ja asjakohaste dokumentide edastamine liikmesriikide ja komisjoni vahel toimub portaali THEMIS või e-kirjade kaudu. Komisjoni talitused pea selle nõude täitmiseks võtma täiendavaid meetmeid. Lisaks ajakohastatakse muutmisdirektiivi ülevõtmise ja rakendamise hõlbustamiseks olemasolevat veebivahendit, mis loodi direktiivi (EL) 2023/2413 jaoks.

4.2. Andmed

Nõue 1 hõlmab kõiki andmeid, mis on vajalikud taastuenergia-, energiataristu- ja energiasalvestusprojektide jaoks täieliku loa või lubade saamiseks. Need on taotlejaga (füüsiline või juriidiline isik) seotud isikuandmed, projektide omadused ja kõik vajalikud tõendavad dokumendid. Menetluse tsentraliseerimisest lähtudes on komisjon kehtestanud ka kohustuse, et portaalist peab olema võimalik hankida statistilisi andmeid loamenetluste kohta, eelkõige keskmise kestuse, viivituste jms kohta. Kehtestatud on üldine kohustus järgida andmekaitse-eeskirju, kui need on kohaldatavad.

Nõude 2 puhul on direktiivi ülevõtmise kohta jagatavateks andmeteks peamiselt õigusaktid, mis on avalikud, ning kirjad komisjonile ja komisjonilt, mis on konfidentsiaalsed.

4.3. Digilahendused

Nõue 1. Taastuenergia-, energiataristu- ja energiasalvestusprojektide lubade menetlemise digitaliseerimist ja tsentraliseerimist hõlbustab digilahendus digiplatvormi või -portaali kujul, mis liikmesriikidel tuleks luua. Selle kaudu haldavad liikmesriigid loamenetlusi (käimasolevad loataotluste menetlused ja tehtud otsused). Andmete tsentraliseerimisega loodetakse lihtsustada menetlusi ja vältida samade andmete dubleerimist eri platvormidel. Põhjendustes nõuab komisjon, et portaal peaks sisaldama funktsioone, sealhulgas tehisarul põhinevaid funktsioone, mis võimaldavad ühtsel kontaktpunktil, muudel asutustel ja taotlejatel kontrollida taotluse staatust, viivituste põhjuseid ja loamenetluse tähtaegadest kinnipidamist. Lisaks peaks portaali abil saama teha väljavõtteid statistikast, et võimaldada kontrollida loamenetluste üldist edenemist liikmesriikides. Portaali peaks hõlbustama ühtse kontaktpunkti ülesannete täitmist ning ühtsel kontaktpunktil peaks olema juurdepääs kõigile asjakohastele andmetele ja kogu asjakohasele teabele. Juurdepääs Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [xxxxx] artikli 10 lõikes 3 osutatud kesksele veebiportaali, mis tõhustab taastuenergia, elektri põhi- ja jaotusvõrgutaristu projektide, energiasalvestusprojektide ja laadimisjaamade suhtes kohaldatavaid andmete kogumise ja keskkonnamõju hindamise menetlusi, suurendab kindlust nii arendajate kui ka ametiasutuste jaoks.

Nõue 2. Digivahendid on juba olemas ja täiendavaid meetmeid ei ole vaja võtta.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Nõue 1 ei eelda suhtlust liikmesriikide vahel, ELi üksuste vahel ega ELi üksuste ja avaliku sektori asutuste vahel. Samuti ei mõjuta see piiriülest koostalitlusvõimet, kuna andmed on olulised pigem riigisiseste kui ELi tasandi otsustusmenetluste jaoks. Sellegipoolest võib eeldada koostööd piiriüleste projektide valdkonnas, mistõttu kutsutakse liikmesriike üles kaaluma koostalitlusvõimelise ning hõlpsasti kasutatava ja jagatava andmevormingu kasutamist. Kaaluti ka keskselt kindlaks määratud andmestruktuuri, kuid sellest mõttest loobuti, kuna kõikide liikmesriikide loamenetlused on iseloomult valdavalt riigisisised ja lubade menetlemise süsteemid on erinevad, mistõttu on loogiline, et tegelik otsus rakendamise vormingu kohta jääb liikmesriikide teha ning liikmesriigid saavad otsustada, mis nende süsteemi ja uue loodava digiplatvormi jaoks kõige paremini sobib.

- Avaliku sektori asutused, mida need ettepanekud mõjutavad, on kõik liikmesriikide asutused, mis on seotud energiavarade lubade menetlemisega, näiteks:
- energeetikaministeerium ja/või -asutused
- kohalikud omavalitsused
- keskkonnaasutused
- haldusorganid või -üksused, mille ülesandeks on ruumilist planeerimist ja kultuuripärandiobjekte mõjutavate projektide kohta arvamuste esitamine või nende heakskiitmine

Nõude 2 jaoks kasutatav THEMISE platvorm on juba koostalitlusvõimeline, kuna see eeldab ELi üksuste ja avaliku sektori asutuste vahelist suhtlust nende võrgu- ja infosüsteemide kaudu.

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Nõude 1 puhul uurib komisjon erinevaid olemasolevaid digitaalseid ja tehisarul põhinevaid loamenetluslahendusi, mida saab kohandada vastavalt riigi ja piirkonna eripärale, et toetada liikmesriike parimate tavade jagamisel tulevastes loamenetlusi käsitlevates eksperdirühmades ja muudel foorumitel. Lisaks on ette nähtud toetus tehnilise abi ja suutlikkuse suurendamise vormis, et toetada digitaalset rakendamist, sealhulgas potentsiaalselt tehnilise toe instrumendi, taaste- ja vastupidavusraha ja vastupidavusraha ning piirkondlike vahendite kasutamise kaudu.

Nõude 2 puhul ei ole sellised meetmed vajalikud.